

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot”.

Schietspel van de Kruisboog te Gent in Vlaanderen.
(uit Cronike van Vlaanderen 1531).

AGENDA 1982

- 18-25 april Schietwedstrijd met kruisboog om "Het Zilveren Rad van Sint Catrien" Moergestel.
- 23 mei Kringdagen:
„Het kwartier van Oirschot” bij Gilde Sint Willibrordus te Casteren.
„Het Land Cuijk” bij Gilde Sint Willibrordus te Geijsteren.
- 22-23 mei Kringgildefeest Peelland bij St. Antonius-Abt Gilde te Stiphout.
- 6 juni Vrije gildedag te Heijen.
- 20 juni 5e Europees koningschieten te Eindhoven.
- 27 juni Kringdag "Maasland" te Erp bij Gilde O.L. Vrouw en H. Catharina.
- 15 aug. Kringdag Kempenland bij Gilde St. Catharina te Eersel.
- 22 aug. Districtsdag Kempenland-Oost te Heeze.
- 22 aug. 15e Liefdadigheidsfestijn bij Sint Sebastiaan Hilvarenbeek.
- 29 aug. Kringdag Baronie en Markiezaat te Teteringen.
- 18-19 sept. Vrij Gildefeest te Gemert.
- 9 okt. Hoofdliedendag Provinciehuis te 's-Hertogenbosch.

VAN DE REDACTIE

Alle copie voor het volgend nummer dient voor 15 mei bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VRAGENRUBRIEK

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

„DE GILDE Trom” driemaandelijkse tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom”, in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland, Het Land van Cuijk, Baronie en Markiezaat.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 5216 CT 's-Hertogenbosch, tel. 073-133993.

Redacteuren: voor Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, 5613 EC Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, 5081 CA Hilvarenbeek, tel. 04255-2431
voor Peelland: Fr. van der Velden, Eindje 7, 5715 PK Lierop, tel. 04926-256
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, 5175 AL Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: R. Haase, Wapendragerstraat 40, 5641 GT Eindhoven, tel. 040-811527
voor Het Land van Cuijk: H. Christiaans, Koperwiekstraat 8, 5451 XN Mill
voor Baronie en Markiezaat: B. Minnebach, Nieuweweg 32, 4631 TG Hoojerheide, tel. 01646-4761

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, 5066 AX Moergestel, tel. 04243-1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom.
(Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 12,— per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

Gedrukt bij offsetdrukkerij Harry Bek & Zn. B.V. Veghel.

ALGEMEEN

PENNINGMEESTERS ATTENTIE!

De Federatie-Penningmeester (H. A. J. van Erve te Moergestel) doet een zeer dringend beroep op alle gilden om de bank- of giro-rekening van hun Gilde **uitsluitend** te stellen ten name van hun Gilde en niet ten name van de Penningmeester. Het levert regelmatig moeilijkheden op, indien Penningmeesters van gilden, die in steden of dorpen zijn gevestigd, waar meerdere gilden zijn, gelden overmaken onder hun eigen naam, die bij de Federatie-Penningmeester niet bekend is.

Indien nodig, gelieve U deze tenaamstelling te wijzigen in:

Gilde te
Bij voorbaat hartelijk dank voor Uw medewerking.

ABONNEMENTSGELD VOOR 1982.

De kosten van abonnementen voor de jaargang 1982 zijn als volgt samengesteld:

- Voor het collectief verzenden aan de gilden f 6,— per jaar (plus eventueel portokosten van de Kring).
- Voor particulieren die rechtstreeks de nummers krijgen toegezonden moeten wij i.v.m. de steeds stijgende porto- en drukkerskosten f 12,— per jaar in rekening brengen.

De administrateur.

Agenda 1982

Met verwondering heb ik de agenda 1982, welke in het kerstnummer van de Gildetrom is gepubliceerd, gelezen.

Is er nog enige samenwerking binnen de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, vraag ik me af.

Drie Kring-Gildedagen op één zondag, n.l. 23 mei 1982.

Als het er nu twee waren met ver verwijderde plaatsen dan was het nog om te doen. Het programma bekijkend dan zien we dat Kring

Peelland in Stiphoud en Het Land van Cuyk in Geijsteren slechts 30 km. hemelsbreed van elkaar verwijderd zijn.

Het is net of er niet genoeg zondagen zijn in 1982 om alles bijeen te programmeren.

Men klaagt algemeen over te hoge kosten om iets te organiseren, maar als men het zo doet dan gaat men elkaar benadelen.

Er zijn zoveel Gildebroeders en Zusters die elkaars gildefeesten bezoeken en zo ook de nodige inkomsten verhogen.

Ingrijpen vanuit de Federatie kan niet, ieder Gilde is autonoom, maar men kan toch wel met elkaar aan tafel gaan zitten om een evenredige verdeling van de gildefeesten te krijgen, is mijn mening.

Ik hoop dan ook dat er in deze data toch nog enige verandering komt zodat ieder organiserend Gilde de volle vruchten kan plukken van zijn werk.

Frans Martens

Gildefeesten in de Belgische Kempen

Als gevolg van de gemeenschappelijke vergadering van onze gildebesturen, op 14 november te Antwerpen gehouden, geven we u, ter informatie, volgende data van belangrijke manifestaties van de Hoge Gilderaad:

zaterdag 3 april: Grote Verbroederingsavond ten voordele van de Gehandicapten. Begin: 20.00 uur. Plaats: zaal meubelfabriek De Kempen te Malle.

Zondag 13 juni: schietspel te Meer. Begin: 14.00 uur.

Zaterdag 3 juli: Gildefeest te Meerhout: schietspel. Begin: 14.00 uur.

Zondag 4 juli: idem schoon inkomen te 14.00 uur en gildefeest om 15.00 uur met vendelen, roffelen en dansen.

Met broederlijke groeten,
Namens de Hoge Gilderaad,
E. van Autenboer,
Wouwerstraat 3, 2300 Turnhout

Sint-Ambrosiusgilden

1. Aan de lijst van De Gildetrom 1981, p. 59 kan nog worden toegevoegd een Sint-Ambrosiusgilde te **Lieshout**, een gildegilde van bijenhouders, dat volgens R. Merkelbach "reeds ongeveer een halve eeuw geleden heeft opgehouden te bestaan".

Lit. R. G. F. M. Merkelbach, Lieshout (1968), p. 77.

W.K.

2. In **Gestel-Eindhoven** bestond oorspronkelijk naast het Sint-Jorisgilde en het Sint-Catharinagilde nog een derde gildegilde en wel dat van St. Ambrosius. Deze heilige is de patroon van de bijenhouders. Met de ontginning van de heidevelden en de achteruitgang van de

koolzaadcultuur liep het aantal „biemannen” overal in Brabant sterk terug.

In 1910 werd het Sint-Ambrosiusgilde opgenomen in het Sint-Jorisgilde. Slechts een vaandel met een „biekorf” herinnert nog aan de eertijds zo talrijke imkers.

Overeenkomstig het reglement van het Sint-Jorisgilde wordt er elk jaar nog een H. Mis opgedragen voor de gestorven leden van het Sint-Ambrosiusgilde.

R. Haase

Sint-Antoniusgilde Den Dungen

In het tijdschrift van de Heemkunde-vereniging Den Dungen, jgr. 6, 1981, nr. 3, p. 4-11, en nr. 4, p. 1-39, hebben R. van Nuland, L. van Minderhout en E. Verzandvoort een zeer uitvoerige documentatie gepubliceerd over het voormalige Sint-Antoniusgilde in Den Dungen.

In het kerkarchief werd een kopie gevonden van de oprichtingsakte; deze kopie is gedateerd 1806, maar verwijst naar een veel oudere kopie uit 1608.

In de jaren 1434-1471 werd door Ywaan de Mol, schout van 's-Hertogenbosch, en de schepenen toestemming verleend voor het oprichten van een Broederschap in de Dungense kapel ter ere van God, van Onze Lieve Vrouw en van "den heiligen marscalc Sinte Anthonis".

De 22 artikelen van het reglement bevatten regels over de bestuurders, de kleding ("een kovel met devies"), de maaltijd op Sint-Anthoniusdag (17 januari) en het begraven van "een broeder of zuster". De volledige originele tekst van de kopie (1806) van de oudere kopie (1608) is in het artikel opgenomen.

Deze broederschap werd later "pestguld" genoemd, omdat zij vooral zorg droeg voor het begraven van pestslachtoffers. Reeds in 1487 werd geld geschonken, "30 halve gouden peters", aan de O.L. Vrouwe Broederschap en het gilde van St. Anthonius Abt; mogelijk was er toen een splitsing opgetreden. Of het schenken van een boog aan het Sint-Anthoniusgilde in 1572 wijst op een vast gebruik van het vogelschieten, is nog onduidelijk.

In 1930 werden de laatste bronnen van inkomsten aan de gemeente geschonken en werd het gilde ontbonden.

Naast het oude reglement werd ook de volledige tekst gepubliceerd van het "eerste beurbboekje" (met de jaarlijkse inkomsten) van het Sint-Anthoniusgilde 1668-1745 en het "Rekenboek van de gildebroeders van St. Antonius" 1752-1900. Beide boekjes bevatten dodenlijsten (1752-1762, 1791, 1808, 1809, 1835 en 1836) en de namen van de gilde-dekens 1751-1900.

De vaak voorkomende aankoop van een "nieuw kleet" en "een nu schuep voor den grafte maaker" heeft betrekking op de begrafenissen, evenals de "rouwmantels" (1874). In 1838 kreeg de pastoor geld aangeboden voor "eenen nieuwen Sinte Antonius".

W.K.

Verzoek om inlichtingen

Geachte gildebroeder,

Wilt u zo vriendelijk zijn om deze brief in uw kring aan de orde te stellen?

Sinds enige tijd ben ik bezig om de publicatie voor te bereiden van een boek dat als titel zal meekrijgen, "Een Brabants schuttersgilde, vroeger en nu".

Voor het sluitstuk heb ik eigenlijk uw hulp nodig en daarvoor vraag ik graag uw medewerking.

Mijn vraagstelling luidt: Zijn er gilden die zich bewust richten op het welzijn van medemensen buiten het gilde en zo ja, op welke gebieden tracht men dit te doen? Uw schriftelijke reacties worden graag ingewacht op het onderstaande adres.

Om de geheimhouding van personen en instanties bij voorbaat te waarborgen verzoek ik u met klem, om concrete naamsvermeldingen achterwege te laten. Desgewenst kan de naam van het gilde ook achterwege blijven hoewel een heden-daagse invulling van het oude beschutten best wel eens met naam vermeld mag worden.

Volledigheidshalve: ik heb geen enkele binding met een gilde en ben zodoende meer in zaken dan namen geïnteresseerd.

Bij voorbaat met dank voor uw medewerking,
Alf. Ising

Burg. Mallenslaan 18
5171 JK Kaatsheuvel
tel. 04167-73401

Van het een komt het ander III

Dat ik "Capelle opte langstraet", gelegen tussen Raamsdonk en 's-Bosch **meende** te mogen aan-nemen als de door Dr. E. van Autenboer ge-noemde plaats "Capelle-opden-Bosch" (p. 25) is begrijpelijk.

Maar als dat verkeerd is, is dat verkeerd. Daar-naast maakte Dr. v. A. melding van Kapelle o/d Bos bij Ramsdonck (niet Ramsdonk!).

Door de opmerkingen in het artikel van Joh. O. in het vorige nummer van de Gildetrom is mij de zaak nog niet glashelder geworden, daar hij binnen enkele regels in een adem de volgende naamsaanduidingen noemt: Den Bosch, den Bos, Capelle-op-den-Bosch, Kapelle-op-den-Bos.

Een tweede opmerking naar aanleiding van bedoeld artikeltje van Joh. O. is, dat ik destijds slechts het woord gilde (en "Gildbrueren") gebruikt heb, en nergens het woord schutters-gilde heb gebruikt of gesuggereerd.

K.V.

Over de zin van de schutters-gilden in onze tijd

Toespraak tot de bijeenkomst van de Hoofd-lieden van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden op zaterdag 21 november 1981 in het Provinciehuis te 's-Hertogenbosch, door: Prof. Dr. Jhr. F. A. M. Alting von Geusau.

De aanduiding van het thema, waarover ik vandaag tot u zal spreken, is onduidelijk genoeg, dat mij grote vrijheid is gelaten, als niet-gildelid en vanuit mijn plaats in de samenleving - u wat gedachten voor te leggen, die mij boeien of verontrusten. Waarheen die gedachten zullen leiden, moet voor u op dit ogenblik even onbe-kend zijn, als voor mij op het moment, dat de heer Toorians er bij mij op aandrang een thema op te geven. Later werd mij een groot pak bezorgd met boeken over de kunst van het vendelzwaaien - en een kunst IS het, die ik diep bewonder -, over de keuze van uw heiligen en over uw belofte van trouw aan de kerk en de burgerlijke overheid; ook al staat op het niet naleven van deze belofte, naar ik begrijp, geen boete meer

Ook vond ik vele jaargangen van uw Gildetrom, Daarin las ik ondermeer, dat uw spreker van vorig jaar de geschiedenis van uw gilde-wezen behandelde en opriep tot vernieuwing en nieuwe activiteiten om zo het magische jaar 2000 te halen. Verder vond ik nog een handreiking uit 1967 over de gilden en de wereldvrede en de activiteiten toen van Pax Christi - over het grote verlangen van ons allen, vrede, welke ons steeds weer dreigt te ontglippen.

Die handreiking zal wel niet zonder bedoeling zijn geweest. Vandaag immers gonst de hoofd-stad Amsterdam - op het moment, dat wij hier aanwezig zijn - van het vredeslawaai van duizenden, die een einde willen maken aan de kern-bewapening, die ons voortbestaan bedreigt.

Dat ik mij met die wereldvrede ook bezig houd, zal u intussen niet ontgaan zijn.

Niettemin, over de vrede in de grote wereld, de conflicten en wapens die haar bedreigen, wil ik niet allereerst mijn gedachten laten gaan. Liever spreek ik over die bouwstenen van de vrede, die de bouwmeesters van deze eeuw niet meer kennen of tot gruis gemalen hebben, maar die u - als hoofdlieden van de Schuttersgilden - wellicht nog kunt helpen vinden.

U kent waarschijnlijk de bouwmeester, die hoog gezeten op de luchtbogen van de St. Jan's Kathedraal in deze stad, met een zorgelijk gezicht aan zijn baard plukt. Welke zijn zorgen daarboven, zo een zevenhonderd jaren geleden waren, zullen we nooit te weten komen. Misschien was het de bisschop of het geld, of waren het de bouwgezellen (er zit er één met een duivelskop achter in de rij). Het zal in ieder geval wel niet de **hoeksteen** geweest zijn, want de kathedraal staat er nu nog in haar volle glorie en kracht.

Met het bouwwerk, dat wij vrede noemen, is dat helaas anders. Er zijn slopers, vele bouwmeesters en talloze berekeningen, er wordt met stenen naar elkaar gegooid en het lijkt wel of de steen, die de bouwlieden hebben afgekeurd, juist de hoeksteen is geweest.

Wat ik daarmee wil zeggen, kan ik het beste doen aan de hand van een heel oude legende over de eerste tempel, die Koning Salomon in 970 vóór Christus te Jerusalem liet bouwen.

De Legende van de Twee Broeders

Op de plaats waar de Tempel stond, leefden eens twee broeders. De oudste was niet getrouwd en was heel alleen in de wereld. De jongste had een vrouw en drie kinderen. De broeders bezaten weinig, behalve een stuk land, dat zij van hun vader geërfd hadden. Zij wilden het land niet verdelen, omdat zij van elkaar hielden.

In plaats daarvan werkten zij samen, en wanneer de oogsttijd kwam, telden zij de schoven en verdeelden die gelijkelijk met elkaar, en plaatsten hen in twee stapels, elk één naast zijn eigen tent.

Eén jaar, na de oogst, legde de oudste broer zich naast zijn stapel te ruste. Maar hij kon de slaap niet vatten, omdat hij dacht: mijn broer heeft een vrouw en drie kinderen om voor te zorgen, terwijl ik alleen ben en slechts werk om mijn eigen maag te vullen. Het is niet juist dat ik hetzelfde deel als mijn broer moet krijgen. Tegen middernacht stond hij op, nam een paar schoven van zijn stapel, sloop naar die van zijn broer en legde ze daar bij. Daarna ging hij terug naar zijn tent en sliep vredig. Dezelfde nacht kon ook zijn broer de slaap niet vatten. Hij dacht: Mijn broer is alleen in de wereld. Ik heb zonen die voor mij zorgen zodra ik oud ben en niet meer in staat om te werken. Wat moet mijn broer doen als hij oud geworden is? Het is niet eerlijk van mij een gelijk aandeel te nemen van de opbrengst van ons land! Voor het aanbreken van de dag, stond de jongste broer op, nam een paar schoven van zijn stapel, plaatste ze stiekum op die van zijn broer en keerde naar zijn tent terug om in slaap te vallen.

Bij het aanbreken van de morgen, zagen de broers, dat hun stapels even groot als altijd waren. Zij waren er verbaasd over, maar zeiden

geen woord erover tot elkaar. Hetzelfde gebeurde de volgende nacht en de morgen erna. De derde nacht toen de broers weer schoven naar elkaars stapels droegen, kwamen zij elkaar halfweg tegen, herkenden elkaar en weenden toen zij begrepen wat gebeurd was. Zij lieten hun schoven op de plaats, waar zij elkaar tegenkwamen en - zonder een woord te zeggen - keerden zij terug naar hun tenten. God zag wat de broeders hadden gedaan, en Hij zegende de plaats, waar zij elkaar waren tegengekomen. Later bouwde Koning Salomon van Israël de Tempel precies op die plaats - de Tempel, van waaruit de boodschap van vrede, broederschap en liefde uitging over de gehele wereld.

En de Tempel

De boodschap is vanuit die plaats vele malen herhaald en de wereld overgegaan, maar de "wereld" - in bijbelse zin - heeft haar niet begrepen. De Tempel is in 586 vóór Christus verwoest door Nebuchadnezar koning van Babylonië en in 515 vóór Christus herbouwd. Hij is in 169 vóór Christus ontwijd door Antiochus, hersteld, en tenslotte in 70 na Christus door de Romeinen tezamen met de stad Jerusalem totaal verwoest. Sedert die datum staat alleen nog de Westelijke Muur - die tot 1967 de Klaagmuur werd genoemd.

Sederdien is ook het volk van God, het volk van het Boek - het Joodse volk - vermoord of verdreven, verstrooid en vervolgd. Het vond deze eeuw zijn Golgotha in de gaskamers van Auschwitz en Treblinka en die andere verschrikkelijke monumenten van oorlog, onmenselijkheid en haat. En toen begon de terugkeer van de overlevenden van dit kleine volk dat zijn EIGENHEID door de eeuwen heen had bewaard - naar Palestina, nu Israël, naar Zion, de bijbelse naam voor Jerusalem Het zijn de tekenen, zoals u bij de apostel Paulus kunt lezen, van de "eindtijd" in de heilsgeschiedenis.

En de Gilden?

Wat heeft - zo zult u zich nu afvragen - dit stukje geschiedenis van de Tempel en van het Joodse volk nu te maken met of te betekenen voor u, hoofdlieden van de Brabantse Schuttersgilden? Ik dacht twee dingen. Allereerst de **Eigenheid**: het beeld van een volk, dat negentien eeuwen en verstrooid over de wereld stand kon houden, omdat het zijn eigenheid vasthield in een sterk geloof, godsdienstige gebruiken, gezamenlijke vieringen en vastgestelde feestelijkheden. Zeker tweemaal per jaar eindigde de viering met de wens: "Tot volgend jaar in Jerusalem".

Vervolgens, de kracht van de **kleine eenheden**, die bewaard werden en instandgehouden door onderling vertrouwen. Daaruit kon de moed en de bereidheid groeien om elkaar in tijden van nood te helpen of anderen het leven te redden. Wellicht hebt u wel eens gehoord van Yad Vashem - het monument voor de Joodse slachtoffers van de oorlog - en van de jaarlijkse herdenking, ook in Nederland, waarbij onderscheidingen worden uitgereikt aan Nederlanders, die het leven van Joodse medeburgers hadden

gered. Daaronder vindt u niet de regeringen, politici of leiders, maar mensen, die gewoonlijk geacht werden "in het klein" te werken; zij waren het, die in tijden van gevaar tot grote en moedige daden bereid waren.

Over de betekenis van de **Eigenheid en de Kleine Eenheid**, wil ik gaarne nog even met u **doordenken**, vooral in een wereld als de onze.

Eigenheid

Onze tijd wordt gekenmerkt door de tegenstelling tussen eigenheid, die geborgenheid geeft, en anonimiteit, die tot persoonsverlies leidt.

Tegenover de eigenheid, die gedragen wordt door een sterk geloof, staat de verloren mens, die vlucht in de Ik-maatschappij - de maatschappij van de zelfzucht - waarin die mens slachtoffer en speelbal wordt van ideologiën, die erop uit zijn "nieuwe mensen" te maken, die willig werktuig worden in handen van de macht van de staat of één partij.

Tegenover de eigen zin van gegroeide godsdienstige gebruiken, staat het streven in onze maatschappij naar grauwe eenvormigheid.

De Franse schrijver-piloot de Saint Exupéry, die over de grote wereld vloog, zei er dit over:

"Godsdienstige gebruiken zijn in de tijd, wat het woonverblijf in de ruimte is, want goed is het, dat de tijd die verloopt niet toeschijnt onszelf te verbruiken of te verliezen als een handvol zand, maar ons te vervolmaken. Goed is het, dat de tijd een bouwwerk is. Zo ga ik van feest naar feest, van verjaardag naar verjaardag en van oogst naar oogst, zoals ik als kind van de raadszaal naar de slaapkamer ging in het paleis van mijn vader, waar iedere stap een betekenis had". (La Citadelle)

Tegenover de eigenheid van uw Brabantse cultuur staat het verlies van eigenheid en menselijkheid in de massale consumptie-cultuur en de kleurloze eenvormigheid. De verscheidenheid van uw kleuren is zinvol, vooral indien we het stellen tegenover bijvoorbeeld het schrikbeeld van de eenvormigheid van negenhonderd miljoen chinezen in dezelfde grauw-blauwe kleden.

Tegenover de eigenheid van uw vieringen en actieve betrokkenheid, staat ook de verlorenheid bijvoorbeeld van onze hedendaagse en passieve verslaving aan de televisie.

Uw eigenheid is ook een teken van **sociale betrokkenheid**, die staat tegenover een maatschappij, die steeds meer beheerst wordt door de macht van de politiek. De Spaanse denker Ortega Y Gasset heeft eens geschreven: "De politiek beijvert zich de lichten te doven opdat alles één grauwe tint krijgt" (De Opstand der Horden). **U beijvert zich de lichten brandend te houden, opdat alles zijn kleur kan behouden.**

Het is goed om te beseffen, dat verlies van eigenheid eigenlijk een vorm van cultuur-verraad is, waardoor de mens niet alleen zichzelf verliest, maar ook zijn vrijheid zal zien ondergaan in onderdrukking en knechtschap.

Kleine Eenheden

Wij leven in een tijd van grote verbanden, waarin

staten streven naar Europese eenwording en wellicht vormen van wereldregering. Dat is op zich goed, indien tenminste de kleine verbanden niet daarin verloren gaan. Ook hier verscherpen zich de tegenstellingen tussen hen, die de waarde willen zien van de kleine eenheden, zoals gezin, familie, gilde, parochie of dorpsgemeenschap, en hen, die de mens aan zich willen onderwerpen in grote, massale organisaties, waarin niets en niemand zich maar van de ander mag onderscheiden. In de totalitaire staten van het Oosten is het ondermijnen van gezin en kleine sociale verbanden en de oprichting van massale organisaties onderdeel van een bewuste politiek om mensen te manipuleren en geheel aan het totalitaire gezag van één partij en één ideologie te onderwerpen. In ons eigen land lijkt het wel eens, alsof degenen die zeggen op vernieuwing uit te zijn, in werkelijkheid uit zijn op vernieling van wat mensen bindt en geborgenheid geeft.

Zulk een vernieuwing, die uit is op het relativeren van de waarde van het gezin en van tradities en daarop steunende kleine sociale verbanden, leidt echter tot verlorenheid, verlies van waarden, verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid op de ander.

De tegenstellingen uitten zich tenslotte ook in een vergiftiging van ons taalgebruik. Zo wordt de zin voor broederschap - u herinnert zich mijn oude legende - aangetast door verdraaiing van de betekenis van dit belangrijke begrip. In Moskou spreekt men bijvoorbeeld van "broederlijke hulp" waar het gaat om het neerslaan van het vrijheidsstreven in de kleinere Oost-Europese landen met massaal militair geweld. Gelukkig kennen de Polen vandaag hun nieuwe Solidariteit broederschap in het verzet tegen onderdrukking.

Niet aan mij ter beoordeling

Het is niet aan mij ter beoordeling of **uw gilden beantwoorden** aan het beeld van de **eigenheid** en de **waarde van de kleine eenheden**, dat ik zojuist poogde aan te geven. In hoeverre u echte "Schuttersgilden" bent, die mensen beschermt en bemoedigt in een wereld, die dreigt uiteen te vallen, kunt u alleen zelf beantwoorden.

Dat geldt evenzeer voor uw belofte van **trouw aan de kerk** waartoe wij behoren. Laat mij u hierover een kleine anecdote vertellen.

Een zigeuner ging eens te biecht, maar de geestelijke begon bedachtzaam met hem te vragen of hij de Tien Geboden wel kende. De zigeuner gaf hem daarop ten antwoord: "Ziet U, Eerwaarde, ik zou ze gaan leren, maar ik heb toen horen zeggen, dat zij afgeschaft zouden worden"

.....
Hoe kunt u uw trouw waarmaken in een kerk, die uiteenvalt, verwacht en leiding ontbeert en vaak - in naam van de vernieuwing - demonstreert en "beelden stormt"?

Het geldt ook voor uw **trouw aan de burgerlijke overheid**. Waar wij leven in een democratische staat, is deze trouw misschien gemakkelijker dan zij was in vroegere tijden. U bent echter evenzeer geconfronteerd met het probleem van de groeiende burgerlijke ongehoorzaamheid, de gezagscrisis en de politieke onmacht antwoord-

den te vinden op de grote problemen van werkeloosheid en vrede.

Ter Afsluiting

Wel wil ik er, ter afsluiting, dit over zeggen.

Als gildes bent u **geworteld in de cultuur** en de geschiedenis van het Brabantse land. U vertegenwoordigt daarmee een **maatschappelijke waarde**, die hoog gehouden moet worden. U kunt mensen - jong en oud - **geborgenheid geven** in een wereld, waar er steeds méér verloren lopen. Zoals de reeds eerder aangehaalde Franse schrijver-piloot schreef:

"Het is mij gebleken, dat de mens veel gelijkenis vertoonde met een bolwerk. Hij werpt de muren omver om zich de vrijheid te verzekeren, maar hij is niet meer dan een ontmanteld fort dat open ligt naar de sterren. Dan begint de angst van het nergens meer te zijn"

U kunt **kleur en vreugde** geven aan het leven, waar vaak grauwheden en verwarring heersen, in een tijd, waarin angst en eenzaamheid zo sterk zijn, kunt u - gildes - een teken van **hoop en bemoediging** zijn.

Uw gebruiken en tradities ontleen hun zin niet aan het loutere feit, dat zij reeds lang bestonden, maar aan de mogelijkheid mensen te verenigen tot samenwerking en ontspanning.

Natuurlijk bereiken ook u de oproepen tot vernieuwing, nieuwe activiteiten en deelname in het grote gebeuren van deze tijd. Hoed u echter voor die "valse profeten", voor wie vernieuwing louter afschaffing is, nieuwe activiteiten opgaan in de grote massa betekent, en deelname in het grote gebeuren louter bedoeld is uw eigenheid te breken.

Zo is het ook met de strijd voor de vrede. De vroegere Amerikaanse President Kennedy heeft eens gezegd:

"Vrede moet wonen in de harten en geesten van alle mensen. Laat ons daarom niet al onze hoop vestigen op perkament en papier; laat ons ernaar streven vrede op te bouwen, een verlangen naar vrede, de wil om voor de vrede te werken, in de harten van al onze volkeren".

Uw gildes zijn NIET het kader om u uit te spreken vóór of tegen kernwapens; uw plaats is niet in de grote demonstraties.

Wilt u werkelijk ertoe bijdragen de vrede te doen wonen in de harten van de mensen, gaat dan uit naar onze vaak verkilde en lege kerkgebouwen; en spreidt uw vaandels uit over de grond, opdat de Vredesvorst Christus over uw kleurige tapijt kan gaan, om de mensen van de straten en de pleinen weer terug te roepen naar Zijn Huis van Vrede.

's-Hertogenbosch, 21 november 1981.

Federatie-Nieuws

Januari 1982.

Onderwerpen die thans bij de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden in behandeling zijn

1. Het gaan over het vaandel.
2. Gildecongressen.
3. Vice-voorzitterschap enz.
4. Belgische Kontakten.
5. Grenzen Baronie en Markiezaat.
6. Subsidie door Provincie.
7. Schietterrein.
8. Vrouw in Gilde.
9. Studie- en archiefcommissie.
10. Samenstelling Studie- en Archiefcommissie.
11. Hoofdlieëndag 9 okt. '82.
12. Begroting 1982.
13. Commissie Kerkelijke Zaken.
14. Europese Gemeenschap van Schuttersgilden.
15. Rapporten inzake inschrijfgelden; entreegelden + waarborgsommen.
16. Stichting Vrienden Brabantse gilden.
17. Onkosten-vergoedingen.
18. Representatieschild, te schenken door Federatie bij Kringdagen.
19. Structuurschets.
20. Presentatie Schuttersgilden.
Opgeven assistenten voor Fed. Secretaris.
21. Federatie-onderscheidingen.
22. Pausmis Den Haag.
23. Gildearchief.
24. Documentatie Koningschieten + andere gildegebruiken.
25. Vendelen tijdens grote gildefeesten.

Verslag van de bijeenkomst van leidinggevende gildebroeders van het gildewezen van het oude Hertogdom Brabant.

Plaats: Museum voor Volkskunde Gildekamerstraat Antwerpen.

Datum: zaterdag 14 november van 10.15 tot 12.00 uur.

Aanwezig:

Namens de Hoge Gilderaad der Kempen:

Eug. Van Autenboer.

Wouwerstraat 3, 2300 TURNHOUT.

Fr. De Ceulaer,
Oevelseweg 85, 2430 OLEN.
Al. Lefebure,
Bolwerkstraat 48, 2410 Herentals.
Leo Vanwesenbeeck,
Vogelenzangstraat 32, 2180 KALMTHOUT.

Namens de gilden van Zuid-Brabant:

Jan Verbesselt,
Ransbeekstraat 79, 1120 BRUSSEL.

Namens de gilden van Noord-Brabant:

J. A. Abrahams,
Vrijthof 9, 5081 CA HILVARENBEEK.
M. H. Zijlmans,
Stokkelen 35, 5521 ND EERSEL.
H. A. J. van Erve,
Rootven 60, 5066 AX MOERGESTEL.
L. L. M. Van Nispen Tot Sevenaer,
Peperstraat 16, 5211 KM 'S-HERTOGENBOSCH.
Mathieu E. M. Van Der Voort,
Valklaan 6, 5613 EC EINDHOVEN.
Toehoorder A. H. C. Van Broekhoven,
Groot Kraaivenstraat 2A, E.P. GOIRLE.

1. Welkom en inleiding: De heer Jan Verbesselt heette de aanwezigen welkom en gaf een inleiding om alzo tot het doel van deze bijeenkomst te komen. Als doel wordt gesteld: de ontmoetingsmogelijkheden tussen de gilden uit het oude hertogdom Brabant te bevorderen.

Volgens de spreker zijn de gilden van het oude hertogdom Brabant historisch met elkaar verbonden met als centrum de stad Leuven.

Het feit dat de hoofdgilde van Leuven de "caerten" uitreikte vindt hier zijn verklaring. In Limburg spreekt men eerder van schutterijen, die aanleunen bij het Rijnland; hier wordt meer het militaire benadrukt. De gilden van Vlaanderen (over de Schelde) zijn historisch anders gegroeid: de "caerten" van deze gilden gingen uit van Heer of Graaf. Na de Franse Revolutie zijn aldaar de vroegere gilden overgegaan tot schuttersverenigingen die zich nog wel gilde noemen maar geen traditie meer volgen.

Conclusie: Noord- en Zuid-Brabant vormen een eigen entiteit die weerspiegeld wordt in de gilden van dit gebied.

Nota: Uit België zijn bij de Europese gemeenschap van Schuttersgilden aangesloten: 1. De Hoge Gilderaad Van Brabant; 2. De Conventie van stedelijke Schuttersgilden; 3. De Schuttersbond De Maasvallei; 4. Bond van Midden-Limburgse Schutterijen; 5. Koninklijke Bond van Karabijschutters (Herderen-Riemst); 6. Karabijschutters van het Genkerverbond; 7. Oost-Kantons Nieuw-België Eupen-Malmedy; 8. Ost-Belgischer Stangenschützenverband.

De stedelijke gilden zijn niet aangesloten bij de Hoge gilderaad der Kempen.

2. Thema: Hoe kunnen de gilden van het oude hertogdom Brabant elkaar beter leren kennen en met elkaar samenwerken?

Hierover werd door de aanwezigen vruchtbaar van gedachten gewisseld.

De **oude gildegeest** van het vroegere hertogdom moet terug bevorderd worden en aangepast aan deze tijd. Wij moeten gilde (het wereldlijke, het schieten) en broederschap (het geestelijke, band met de Kerk) zijn.

Leeft de broederschap niet al te erg in de schaduw? Wij moeten de elementen die ons binden naar voren brengen. De "innerlijke gesteldheid" van het gildebroeder - zijn moet zich

uiten in eigentijdse vormen.

Wij moeten pogen om in elk gilde de **eigen gildegeest** terug te bevorderen. De gilden moeten **bilaterale contacten** leggen: de ene gilde kan verbroederen met de andere: ze leren elkaar kennen, het goede van de ene wordt door de andere overgenomen: zo zijn de gilden een steun voor elkaar. Er is echter geen behoefte aan groots opgezette vieringen en inrichtingen, noch aan een overkoepelende federatie omdat zo'n structuur al te log zou uitvallen en het contact met de basis zou missen.

Gildegeest: betekent eigenlijk de naastenliefde beoefenen waar het kan en waar het nodig is "gilde-broeder-zuster"; betekent ook een band met de kerk en met de parochie.

(H. Mis voor overledenen - inwijding gildeattributen, begrafenis enz.).

De kerkelijkheid is meer ingeworteld in Noord-Brabant.

I.v.m. het leren kennen van de "gildegeest" werd gewezen op het belang van de gildcongressen van Goirle. Daarin moeten vooral de elementen welke de gilden gezamenlijk hebben, onderschreven worden.

Worden in sommige gilden de schutters en de dansen geen aparte groepen in de gilde? Dit is tegen de gezonde gildegeest.

Structuur: De structuur van het overkoepelend orgaan van de gilden in elk van de drie delen van het Hertogdom Brabant is grondig verschillend van elkaar. In Noord-Brabant is alles grondiger en strikter georganiseerd met een duidelijke afbakening van bevoegdheden en met installatie van allerlei commissies die behoorlijk werk leveren.

"De Gildetrom" vervult er een bindende functie tussen de gilden; in Zuid-Brabant en de Kempen is de band tussen de gilden veel losser. J. Verbesselt gaf dan een verklaring van de structuur van het gildewezen in Zuid-Brabant: er bestaan 3 gewesten: 1 maal per jaar wordt Koning geschoten (in de Kempen wordt 1x op 5 jaar opperkoning geschoten op het landjuweel), en 3 maal per jaar wordt een kampioenschapsschietsing gehouden telkens in 1 gewest.

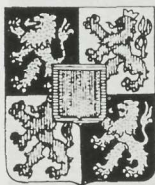
Praktische punten om te komen tot een nauwere samenwerking:

- Er is geen behoefte aan een overkoepelend orgaan; wel is het gewenst dat de leidinggevende figuren van het gildewezen van het vroeger Hertogdom Brabant 1x per jaar samen vergaderen.
- "De Gildetrom" en "De Knaap" kunnen gildegebeurtenissen die buiten hun "provincie" worden op touw gezet, aankondigen. Noord-Brabant zal contactpersonen aanduiden om alzo informatie in te winnen over de Kempische en Zuid-Brabantse gilden. De "gilden-kalender" van elke "provincie" moet aan elkaar worden meegedeeld, voornamelijk die festiviteiten waarop gilden van de twee andere "provincies" welkom zijn moeten bekend gemaakt worden.
- Zou het thema van het volgend gildcongres te Goirle niet kunnen zijn "De kenmerken van de (h)echte gildegeest?"

- d) De bilaterale betrekkingen tussen gilden van verschillende provincies moet worden gestimuleerd en vermeerderd.
- e) In 1985 organisatie van een "Groot-Brabants gildefeest" te 's-Hertogenbosch. (Datum:

rekening houden met het Landjuweel te Kalmthout in 1985).

Verslaggever,
Leo Vanwesenbeeck.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Het 375-jarig bestaan van Gilde St. Sebastiaan te Hoogeloon

Op zaterdag 12 en zondag 13 juni zal het Sint-Sebastiaansgilde uit Hoogeloon hoogtij vieren ter gelegenheid van het 375-jarig bestaan. Er wordt begonnen met schietwedstrijden op zaterdagmiddag.

's Avonds is er een Verbroederingsfeest met uitnodigingen aan gastgildes en daaraan sluitend volgt een receptie.

Na de receptie wordt er een Gildebal georganiseerd, dat wordt opgeluisterd door 'Die Edelweis Kapelle' uit Bergeyk.

Op zondag 13 juni wordt het feest voortgezet met een groots opgezette Lentemèrt waar naast de vele attracties ook diverse optredens te zien zullen zijn, die ook in voorgaande jaren grote successen boekten.

Hoofdman P. C. van de Pas.

Voorjaarsvergadering Kring

De voorjaarsvergadering van de kring "Het Kwartier van Oirschot" zal gehouden worden op zaterdag 27 maart 1982 n.m. 2 uur in de zaal van Café „t Vrijthof" Molenstraat 6 in Oirschot.

Liefdadigheidsfestijn Hilvarenbeek

Op zondag 22 augustus 1982 wordt in Hilvarenbeek het 15e Liefdadigheidsfestijn gehouden van "het Kwartier van Oirschot".

De organisatie daarvan is opgedragen aan het Gilde Sint Sebastiaan dat de nodige voorbereidingen aan het treffen is.

Mochten er nog gilden zijn buiten "Het Kwartier van Oirschot", die hieraan willen deelnemen, dan dienen zij zich voor 15 april te melden bij het secretariaat: Vrijthof 9, 5081 CA Hilvarenbeek.

Gilde Sint Joris Goirle

Beeld van Sint Joris.

Het gepolychromeerd eikenhouten beeld (h. 1,65 m.) is geschonken aan het gilde door de Goirlese smid Jan van Aelst.

Deze Jan van Aelst heeft ook schenkingen gedaan aan de kerk van St. Jan, o.a. het grote schilderstuk boven een zijaltaar; de onthoofding van Jan De Doper, is daar een voorbeeld van.

Jan van Aelst; Ingekomen 2 oktober 1764. Daar hij geen inkoopgeld heeft hoeven te betalen (zie de rekeningen van 1764) lijkt het er op dat hij een bijzondere functie binnen het gilde heeft vervuld, waarschijnlijk de functie van beschermheer. Deze gedachte wordt nog meer gesterkt door het feit dat hij een vooraanstaand burger was.

Het beeld heeft tot 1885 in de kerk van St. Jan gehangen. Het is niet bekend of het gilde in de parochiekerk een altaar heeft gehad.

Op last van pastoor Cornelis Gerardus de Wit moest het beeld uit de kerk verwijderd worden omdat de gildebroeders tijdens de teerdagen gedanst hadden; Cornelis de Wit was pastoor van Goirle van 1862 tot 1894.

In 1870 schonk het gilde het beeld aan de kerk. Deze transactie werd uitgevoerd op 3 juli 1870 door hoofdman A. van de Ven.

Omtrent de maker is niets bekend. Achter op de vleugel van de draak staan de letters; P.V.D.H. Mogelijk zijn het de initialen van de maker? Wanneer het beeld de kerk uit moet, begint het aan een omzwerving door Goirle langs diverse café's.

In 1885 verhuist het naar café "Ansems" tegenwoordig café "de Benelux" op de hoek van Dorpstraat en de Tilburgseweg. Rond de negentiger jaren van de vorige eeuw (waarschijnlijk 1892) gaat het naar café "de Ploeg".

In die jaren dat het bij Janus Stads (wagemaker van beroep) hangt krijgt het zijn hedendaagse kleuren. De schilder is Jozef van Gorp, een plaatselijke schilder. Café "de Ploeg" was op de Rielseweg, thans plaatselijk museum "de Schutsboom".

In 1898 verhuist het voorlopig voor de laatste maal, nl. naar café Spapens Appels. In dit café, "Hof van Holland", bevindt het zich nog, daar dit café het gildehuis is van schuttersgilde Sint Joris.

Rond de zestiger jaren is het beeld verstevigd en gerestaureerd door de Goirlenaar Willy van Rooy.

J. P. Hoogendoorn

In Memoriam

Gilde St. Sebastiaan Hoogeloon

Op 29 oktober 1981 overleed op 90-jarige leeftijd **Sjaak Adriaensen**, 67 jaar lid van het gilde.

Sjaak was een enthousiaste gildebroeder, die altijd klaarstond als er een beroep op hem werd gedaan.

Als timmerman heeft Sjaak den Hollander, zoals men hem in Hoogeloon noemde, jarenlang zorg gedragen voor de schutsboom van het gilde en voor het maken van de vogels voor het koningschieten.

Hij beschouwde dat als een erezaak.

Zijn grote betrokkenheid bij het gildegebeuren bleek eens te meer toen hij vorig jaar, tijdens de vendelhulde ter gelegenheid van zijn negentigste verjaardag, spontaan besloot aan het gilde een zilveren Sint-Sebastiaansmedaillon te schenken, ter completering van de koningsbreuk. Helaas mocht Sjaak de inwijding en overdracht van dit prachtige medaillon, ontworpen door Mevr. M. van Rooy en vervaardigd door de firma Andriessen uit Helmond, niet meer meemaken.

Het medaillon is ovaal van vorm met langs de rand de tekst "Gilde Sint Sebastiaan, Hoogeloon, Anno 1607" en twee Sebastiaanskruisen.

In het midden bevindt zich een in zilver gedreven Sint-Sebastiaansfiguur, vastgebonden aan een boom en doorboord met pijlen. Op de achterzijde zijn de naam en de lidmaatschapsjaren van de schenker gegraveerd.

De inwijding in de parochiekerk door pastoor Schepers op Sint-Sebastiaansdag en de officiële overdracht aan het gilde van het medaillon door de drie dochters van Sjaak, op zaterdag 22 januari jongstleden, vormden hoogtepunten in het 375-jarig bestaan van het gilde, waar Sjaak trots op zou zijn geweest. Dat hij ruste in vrede.

Gilde St. Joris Hilvarenbeek

Op 7 januari 1982 overleed onze gildebroeder **Harry Kluijtmans**.

Met Harry ging een van onze actiefste gildebroeders heen.

Op 12 januari hebben wij hem met gepaste gildeer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Moge hij rusten in vrede.

Gilde St. Sebastiaan Lage Mierde

In september van het afgelopen jaar heeft het handboogschuttersgilde St. Sebastiaan te Lage Mierde voor altijd afscheid moeten nemen van zijn trouwe gildebroeder **Harry Swaenen**.

Gildebroeder Harry heeft mogen leven van 1898 tot 1981. In zijn leven heeft hij zich voor het gilde op buitengewone wijze ingezet en St. Sebastiaan van Lage Mierde dankt hem veel. Hij was gedurende 36 jaar actief bij het gilde aangesloten.

Wij hebben hem met gilde-eer ten grave gedragen en hem in de handen van zijn Schepper teruggegeven.

De herinnering aan onze overleden gildebroeder, zal ons blijven inspireren.
Harry, rust in vrede!

Nieuws uit Kempenland

"Brabantkruis" 1981

Het Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem heeft voor de zevende keer de wedstrijden om het zilveren Brabantkruis georganiseerd.

Op de zondagen 25 oktober, 1, 8 en 15 november zijn de kruisboogschutters uit heel Brabant weer naar het schietterrein achter de Gennep Watermolen gekomen om uit te maken wie de beste schutter op de wip is. In totaal waren er 188 deelnemers van wie 13 dames.

Er werd op vier schutsbomen met een toenevende moeilijkheidsgraad door ieder met vijf pijlen geschoten.

De resultaten van de drie beste zondagen waren bepalend voor de einduitslag.

Hoewel zich na de derde zondag reeds een koploper met zestig treffers van de zestig geschoten pijlen had losgemaakt, bleef de spanning optimaal omdat er drie schutters slechts een schot gemist hadden en zichzelf nog konden verbeteren.

De laatste zondag was echter niemand in staat om ook de zestig vol te maken, zodat **Hein Hendriks** van het Sint-Jorisgilde uit Reusel zich onbetwist winnaar mocht noemen van het Brabantkruis.

Uit de schutters die slechts eenmaal hadden gemist, t.w. W. Deenen, R. Rooijmans, A. Rooijmans en A. v. d. Aa, kwam na kampen Fons Rooijmans van het Sint-Jorisgilde Bladel als reserve-kampioen naar voren.

De gildebroeders S. v. Veen, F. Bex en Geboers misten tweemaal.

Van de dames was Mevrouw Hendriks met 55 punten het beste.

Mede dankzij het rustige najaarsweer zijn de wedstrijden om het Brabantkruis weer verlopen in een sfeer die gekenmerkt wordt door een mengeling van brabantse gezelligheid en sportiviteit.

P. v. d. P. jr.

Jubileum in het Sint-Jorisgilde Zeelst

"Het begint er op te lijken dat we voorhistorisch bezig zijn", zei Burgemeester Dr. G. L. Elsen, toen hij donderdag 14 januari de heer **A. S. Sanders**, in Zeelst beter bekend als Nölleke Sanders, kwam gelukwensen met zijn 95e ver-

jaardag.

Nol Sanders, geboren op 14 januari 1887 in Zeelst, is zijn kerkdorp heel zijn leven trouw gebleven.

De Burgemeester was niet alleen gekomen om te feliciteren, maar vooral om de 95-jarige te decoreren met de ere-medaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Deze koninklijke onderscheiding viel hem ten deel voor zijn 60-jarig trouw lidmaatschap van het gilde.

Burgemeester G. L. Elsen van Zeelst spelt Nol Sanders de ere-medaille in zilver op, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Namens de jubilaris en het gilde sprak Regerend Deken P. van der Weijden een dankwoord en deed daarbij de Burgemeester een goede suggestie aan de hand: of er geen mogelijkheid zou zijn straatnamen in een nieuwe Veldhovense wijk te ontleenen aan het gildewezen.

P. van der Weijden.

In Memoriam

De Broederschap van St. Anna en Onze Lieve Vrouw te Nuenen.

Op 10 augustus 1981 stond de Gilde of Broederschap van St. Anna en Onze Lieve Vrouw uit Nuenen voor het droeve feit, afscheid te moeten nemen van hun gildebroeder **Ton Smits**, voor velen een goede vriend en collega, voor de gildebroeders een man die de moeite waard was om er mee om te gaan.

Ton Smits was een man van grote innerlijke beschaving en waardig genietend van het leven, voelbaar om zich heen scheppend een sfeer van evenwicht en ontspannen gezelligheid. Zijn beschaving culmineerde in zijn wijze van kunstenaar zijn.

Ton heeft een stijl van leven weten te verdedigen die zeker niet geheel naar de smaak en de mode van onze tijd is. Hij hield van deugden zoals moed, hoffelijkheid en geduld, die helaas niet meer de deugden van alledag zijn.

Als gildebroeder maakte hij zich met zijn kunstzinnige kwaliteiten voor het gilde erg verdienstelijk door uitgaven van cartoons te voorzien terwijl hij in 1974 het Annagilde een blijvende herinnering schonk in het schilderij, uitbeeldend de Patrones van het Sint-Annagilde "De Blijde Boodschap aan Moeder Anna".

Wie kent bovendien niet zijn op het Landjuweel te Oirschot tentoongestelde schilderij "1500 jaar Oirschot".

Zijn gildebroederschap zal met ere worden herdacht in de hoop en het vertrouwen, dat zijn vrouw Lidwina de kracht zal vinden door te gaan, gesterkt door zijn fiere voorbeeld.

Gilde St. Sebastiaan Mierlo

Op 27 december is van ons heengegaan gildebroeder **Harrie v. d. Berg** op de leeftijd van 55 jaar.

Harrie was de laatste jaren rustend lid van ons gilde.

Wij hebben hem op 30 december onder grote belangstelling met gilde-eer naar zijn laatste rustplaats gebracht.

Moge hij rusten in vrede.

Sint-Jorisgilde Gestel en Blaarthem

"Volk van Gestel oud en vroom"

Dat lied van vroeger klonk nog eens door de Sint-Lambertuskerk, toen op 27 september het gilde zijn 550 jaar bestaan vierde. Hij was er ook bij, hulpbehoevend maar blij, dankbaar en trots. Want het ging om zijn Sint-Jorisgilde. En hij met z'n 88 jaar zong nog mee. Hij was er een van: van dat volk van Gestel, vroom, gelovig, diep godsdienstig, God beminnend meer dan vrezend: hij, **Gerrit van den Heuvel**.

„Gerrit, nog weltevreden tijdens de jubileumviering op 27 september”.

Zijn gilde en zijn kerk: de St. Lambertus; zo zag hij dat, zo beleefde hij dat. Hoewel hij belangstelling had voor stad en land en wereld, hij had eigenlijk voldoende aan dat stukje aarde, dat ligt aan de rand van de Brabantse Kempen, dat in Blaarthem begint en doorloopt tot "de Stad".

Bovenstaand stuk is een strofe uit het bidprentje. Bijna 58 jaar lang was Gerrit gildebroeder en vaandrig van het gilde. Het is daarom ook haast een onmogelijke taak om in het kort hier alle

gebeurtenissen en optredens waarbij Gerrit aanwezig was hier op te sommen. Hij was de ambassadeur van het gilde.

Hij heeft het gilde zien opbloeien tot wat het nu geworden is.

Op dinsdag 17 november hebben velen van hem afscheid genomen, bijna het voltallige gilde maar daarnaast ook vele deputaties van andere gilden.

Na de H. Mis werd hij door het gilde naar zijn

laatste rustplaats gebracht. Gildebroeder IJ Velzeboer besloot zijn grafrede aldus:

„Gerrit nu nemen we afscheid van je, namens alle gildebroeders dank, dat wij het voorrecht hadden jou te mogen kennen en in ons midden te hebben, dank voor alles wat je voor ons gilde gedaan hebt, maar vooral dank voor je vriendschap.

Vaarwel Gerrit en rust vredig”.

Nieuws uit Maasland

KRING MAASLAND. Jaarvergadering 13 november 1981.

Een kort verslag van de najaarsvergadering geven we weer. Opening door Hoofdman Dr. Luijkx. Afwezig J. v. d. Mortel, J. Chappin en J. v. Helvoirt als Kringbestuursleden. Aanwezig plm. 150 personen; is nog nooit zo druk bezocht.

In het welkomstwoord herdacht dr. Luijkx alle overleden gildebroeders van de kring welke zijn opgegeven door de afgevaardigden.

Ingekomen: Brief Europees Koningschieten te Eindhoven: Hoofdliedendag te Den Bosch; Brief gilde St. Barbara Vught Vrije gildedag in 1984. Roostersamenstelling Meimaanviering Den Bosch.

Notulen van secretaris 1980 werd onder applaus goedgekeurd. De secretaris zei echter dat het nodig was dat alle gildebroeders via hun secretariaat op de hoogte dienen te zijn van het gildegebeuren.

Het verslag van de Rentmeester was in orde en sloot met een batig saldo. Hiervoor dankte de Hoofdman.

In nieuwe kascommissie hebben zitting Hr. Coomans en Hr. Couwenberg, resp. Maren en Herpt.

Voorstel is gedaan en goedgekeurd door vergadering om een GILDE-BANIER te laten maken voor Kring Maasland, als vertegenwoordiging van de kring op vergaderingen en gildefeesten.

Ontwerp is gemaakt door deken-schrijver J. Toorians. Het zal nog worden uitgewerkt en in opdracht worden gegeven. Formaat plm. 160 x 160 cm. Voorstelling symbolen van de Kring. Een financieringscirculaire volgt aan de Gilden; hierover besliste de meerderheid der stemmen.

Contributiebetaling voortaan graag via bankbetaling aan rentmeester.

Overzicht Kringdag Haaren 1981: deze dag was goed georganiseerd. Dank werd gebracht aan Hoofdman Kluijtmans c.s.

Besloten werd dat voortaan de gilden ofwel gecostumeerd ofwel gedeeltelijk gecostumeerd zullen moeten inschrijven voor deelname aan de Kringdag. Ongecostumeerd heeft géén zin meer. Daarom wordt Erp in 1982 voorgesteld een tweede prijs "gedeeltelijk gecostumeerd" te

stellen. Erp gaat hiermede accoord.

Hr. v. Laak doet verslag over de Standaardrijderscommissie. Hij vraagt Hr. Smits uit Drunen toe te treden tot deze commissie.

Hr. v. Asseldonk verlaat deze.

Hr. Den Teuling doet verslag van de Tromcommissie; 1981 is goed verlopen. In 1982 wordt de ere-klasse (boven 40 jaar) voor tambours ingesteld. Gaat in Erp in werking.

Hr. Hoogedoorn brengt verslag uit van de schietcommissie. Haaren is goed geweest.

Koning van Maasland werd voor geweer A. Martens Berlicum; voor handboog H. v. Straalen Oisterwijk en kruisboog B. v. Daelen Baardwijk; kringkeizer werd Jo van Hal uit Haaren. Hij handelde over de schuttersbijeenkomst in Kaatsheuvel. Hieruit zijn punten van belang voor de komende kringdag. De schietcommissie onderging enige verandering.

Hr. Toorians bracht verslag van de Vendelcommissie en van de vendelbijeenkomst in Berkel in 1981. De laatste kon beter bezocht zijn geweest. Haaren is goed verlopen. Juryleden aanvragen is bijzonder moeilijk. De trombegeleiding bij vendelen moet in overeenstemming zijn met de vendeliers en de vendelslagen. Dit kan mooier worden, maar vereist studie (slagen, ritme, kadans, welluidender). Bij ex aequo-punten geldt het hoogste punt van rapport Nr. 5 = systematiek. Inschrijving vendeliers VOOR feest was in Haaren prima (in duplo); per klas en groep. Voor 1982 (Erp) is de vendelier, geboren in 1966 A nog Jeugd; geb. in 1965 is C-klas.

DE KRINGDAG 1982 is bij O.L.Vr. en Sint-Catharinagilde te Erp op 27 juni; Drunen 1983; Loonopzand 1984; Veghel 1985.

Bij bestuursverkiezing is geen verandering in de Overheid gekomen.

Kringonderscheidingen waren er voor Jan v. d. Mortel, Jac. v. d. Bosch Nuland, Sj. v. Hulten Baardwijk.

"De Gildetrom" had 441 betalende abonnees in 1981.

De Hoofdliedendag te Den Bosch werd zeer aanbevolen.

Herpt had moeilijkheden met het "zonnefilter" op geweer. Dit mag niet gezien worden als een

optisch instrument. De schietcommissie mag dit zeker controleren. Op 26 november vergaderden de schutters van het geweer te Kaatsheuvel o.l.v. de schietcommissie.

Schijndel is gelukkig met de opname van het Jeu de Boules. Dit moet echter zijn rustig verloop hebben.

Hoofdman, dr. Luijckx, mocht laat op de avond deze zeer vruchtbare vergadering sluiten en dankte allen hartelijk voor hun inzet.

Jan Toorians, deken-schrijver.

LOONOPZAND, december 1981.

HAAREN. Bij het Gilde van **St. Joris** werd op 20 december gildebroeder Jan van de Wiel ten grave gedragen door de leden van dit gilde. Een gildelid zei: Het bestuur is de motor van het gilde, maar Jan was de aandrijf-as. Dit was juist zijn typering en daarom bleef hij altijd op de achtergrond. Vendelend heeft men van deze goede gildebroeder afscheid genomen.

BESOIJEN. De verloren maandag van Gilde **St. Crispijn** werd op 11 januari gehouden. Op deze dag vierden ook de Dames mee om te rikken, sjoelen en te jokersen in een opperbeste stemming. De Hoofdman mocht aan A. Schalken de wisselbeker voor rikken geven. Mevr. Schalken werd 1ste bij jokersen; 1ste pr. sjoelen ging naar R. de Gouw. De avond werd doorgebracht met een welvoorzien koffie- en worstbrood en een gezellig muziekje.

DEN DUNGEN. Gilde **St. Catharina** vierde op 21 november het jaarfeest. Vier nieuwe leden werden uitgehaald, o.w. drie dames en een heer. Een van de dames is vendelier(ster), twee zijn tambour(ster), de heer is handboogschutter. Vervolgens werd de koning uitgehaald en de vendelgroet bij de Hoofdman gebracht om daarna naar de Gildemis te trekken. Na de Mis werd de pastoor een vendelgroet gebracht en 's-avonds een feestelijke bijeenkomst.

KAATSHEUVEL. In het jaarverslag van Gilde **St. Jan** lezen we: het overlijden van gildebroeder (Or. Nassau) Bertus van Berkel. Gilde St. Jan verleende medewerking bij de jaarlijkse dodenherdenking in de Sint-Janskerk op 4 mei. De schietactiviteiten bij schutters met geweer buiten het terrein van St. Jan blijken in dalende lijn te zijn. Dit in tegenstelling met de gilde-activiteiten in het gilde. De laatste nemen toe. Het gilde was in Den Bosch in de meimaand, en in december kwam de eerste vendelzwaaiër aangevallen in dit gilde. Met Sinterklaas was er een surprise-middag voor de kinderen van de leden. Dank vooral aan Mevr. Dapper! Het binnen- en buitenschietsen verloopt vlot. De prijs voor luchtbuksschietsen was voor T. v. Geel; in de B-klas voor L. Bergmans; in C-klas F. Laros. Winnaar opgelegd werd H. Leijtens, in andere klassen wonnen Mevr. Dapper, C. v. Balkom, A. v. Ewijk en A. Merkx. Vrije hand was voor de derde maal achtereens voor T. v. Geel en P. Verschure en voor F. Elshout. In de B-klas A. Merkx, en in C-klas P. Machiels. De koningstitels waren voor J. Verschure en F. Elshout. De wisselbikers waren voor T. v. Geel, Mevr. Dapper. De Sperbertrofee

ging naar T. v. Geel.

Bij O.L.V.B.-wedstrijden werd St. Jan voor de 6de keer sinds 1976 winnaar. Bij de Langstraatse schuttersbond werd het opgelegd tweede en winnaar vrije hand.

Twee leden bedankten.

NULAND. Gildebroeder Jan van de Wiel (89) werd op 23 januari in de bloemetjes gezet bij **St. Antonius Abt** te Nuland.

Jan is 50 jaar lid van dit gilde en dat was aanleiding om na de Gildemis onder koffietafel hem te huldigen. Hierbij waren al zijn naaste familieleden aanwezig. De Hoofdman Th. Hanegraaf sprak hem hartelijk toe om hem te bedanken voor al hetgeen deze man voor het gilde heeft betekend. Als dank kreeg hij een beeld van St. Antonius, speciaal voor deze gelegenheid gemaakt, aangeboden. Van dat gilde kreeg hij nog een kleurenfoto.

Namens kring Maasland werd Jan toegesproken door Vice-voorzitter E. Gerrits, die v. d. Wiel kende als een echte gildebroeder in zijn eigen omgeving. "Hulpvaardigheid was Jans werkwijze".

Namens de Kring reikte J. Toorians de zilveren kringmedaille over aan de dochter van v. d. Wiel die deze bij Jan opspeldde.

Hierna feliciteerden allen v. d. Wiel. Verder zij vermeld dat v. d. Wiel een schriftelijke Pauselijke zegen kreeg overhandigd door de pastoor van Nuland.

GEMONDE. Groot dorpsfeest was er te Gemonde maar zeker bij Gilde **St. Joris en Catharina**. Hier was op zaterdag 23 januari de familie Geerts-Schellekens het middelpunt. Gildebroeder Harry en zijn vrouw Bet vierden toen hun 60-jarig huwelijksfeest met hun 9 kinderen, klein- en achterkleinkinderen. Het gilde begeleidde het bruidspaar naar de H. Mis en daarna naar de feestzaal om hen de vendelgroet te brengen door de vendelier en één der kleinkinderen.

Harry Geerts-Schellekens heeft de Kringmedaille van Maasland ontvangen.

Op deze dag was Harry ook 75 jaar lid van het gilde (en nog actief). Hij was van 1907-1932 tambour; van 1938-1951 koning; in 1954 pachtte hij het vaandel dat hij droeg tot 1976. Nu op 87-jarige leeftijd bezoekt hij met zijn zoon het gilde. Zoon Jacq heeft zich keizer geschoten. Van de Wiel Sr. schiet nog mee!

Bijzonder was Harry verrast toen hij tijdens de receptie de zilveren medaille van Kring Maasland kreeg aangeboden door Vice-voorz. E. Gerrits en deken-schrijver J. Toorians. De dochter die uit Canada was overgekomen speldde de medaille bij haar vader op. Vol trots voor deze eervolle doch zeer verdiende onderscheiding werd daarna de avond gezellig doorgebracht.

Harry was medeoprichter van de Bejaardenbond in Gemonde, 1962.

UDENHOUT. St. Antonius en Sebastiaan heeft een KEIZER en een nieuwe koning. We hebben dat al in het vorig nummer vermeld. Maar dit gebeuren heeft natuurlijk een vervolg. Zo werd op 23 jan. de teerdag gehouden. Op vrijdagavond werden de notabelen van Udenhout bezocht om de proclamatie van het gilde te aanhoren, want "morgen is het teerdag". De dag begon met een gildemis, waarna voor de kerk de vendelgroet werd gebracht aan de pastoor/gildeheer en aan de wereldlijke overheid.

Een groet werd vendelend gebracht aan de bewoners van Huize St. Felix en De Eikelaar, waarna de brandewijn met suiker werd gedronken. In de gildezaal stond 's-middags de boeremik met zult klaar. Het bijzondere van deze dag was n.l. dat onder de maaltijd het gilde zijn keizer het zilveren keizerschild met vogels zou aanbieden aan Wil v. d. Laak. Nog nimmer had het gilde een keizer en iets speciaals mocht worden gemaakt. De opdracht is gegeven een ontwerp te maken aan Jan Toorians, secr. v. d. Kring, waarna het werd goedgekeurd en vervaardigd door edelsmid M. v. d. Besselaar uit Udenhout. Het geheel is iets unieks. Een zilveren schild (renaissance ca. 1540) op bladornamenten gegraveerd Groen en Rood.

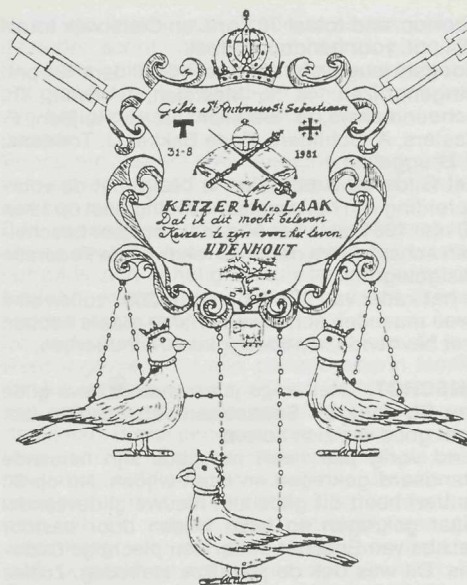
Gekroond met een Keizerskroon waarin rode en groene edelstenen zijn verwerkt. Op schild de symbolen van de Heiligen en de regalia van een keizer (kussen met zwaard, scepter en wereldbol).

Onder het schild hangen drie zilveren koningsvogels met koningskroon en gouden halsband. Midden onder het schild het wapen van Maasland's kring. Het geheel hangt aan een brede uit grote schakels bestaande keten. Het keizersteken heeft een hoogte van 32 cm. en een breedte van 28 cm. (Zie tekening).

De officiële aanbieding zal op een receptie geschieden in het gemeentehuis op 6 maart a.s. Wij komen hier later nog op terug, dat echter zeer gerechtvaardigd is, omdat het een uniek gildestuk is dat naar goede gildegedachte is ontworpen en door een deskundig edelsmid is vervaardigd. Beide heren waren ter vergadering aanwezig en mochten het schild onthullen en aan het gilde overhandigen, met de nodige uitleg en bijzonderheden.

's Avonds werd met buks geschoten: 1 was Mevr. Muijen en bij de heren A. v. Beerendonk.

Op 22 november werd de laatste wedstrijd gehouden van de onderlinge clubkampioenschap-

Meesterteken: M. v. d. B. Uitgevoerd: 23-1-1982
Gehaltmerk: II Ontwerp: J.T.
Kantoormerk: K op 25-10-1981
Jaarletter: x (1982) Schaal: 1 : 4

pen voor opgelegd en vrije hand. Uitslag: algemeen clubkampioen: opgelegd 1. Fr. Vriens; klasse A opgelegd Fr. Vriens, klasse B A. Beerendonk. Vrijehand alg. kamp. J. Muijen, kampioen klasse: A; J. Muijen; klasse B; G. Weijtmans.

ROSMALEN. Het zoontje van gildebroeder Rien Vos van Sint-Catharinagilde werd op 25 oktober gedoopt. Het gilde begeleidde de dopeling, de peetouders en ouders naar de kerk. Laten we hopen dat Perry ook een gildebroeder zal worden.

Gildedoopt, zoontje van Rien Vos Rosmalen.

Op zaterdag 31 oktober was de laatste schietwedstrijd van de onderlinge schietcompetitie. Twee schutters eindigden gelijk en moesten kampen. Uiteindelijk werd H. v. d. Wassenberg winnaar; 2 W. Vugs, 3 P. Bosalie, 4 L. v. d. Plas, 5 H. de Leeuw.

LOONOPZAND. De uitslag van de schietwedstrijd Loonopzand St. Ambrosius tegen St. Sebastiaan uit Oisterwijk op 13 december was:

Loonopzand totaal 781 pnt. en Oisterwijk totaal 584 pnt. voor handboog-doel.

Hoogste jeugdschutter was P. Schilders 101 pnt. Ringenprijzen: R. v. Meetelen, J. Smit, Th. Schoenmakers, B. Berkelmans, H. Huijben, F. Nasters, A. Schilders, P. de Bakker, J. Toorians, P. Bruggeling.

Het Gilde **St. Ambrosius** is bezig met de voorbereiding van het aanstaande kringfeest op 19 en 20 mei 1984, al is het nog maar op zeer bescheiden schaal. Deze datum is reeds bij de Federatie vastgelegd.

In het kader van "St. Ambrosius 200" zullen elke twee maanden schietwedstrijden plaats hebben met bevriende handbooggilden/schutterijen.

ENSCHOT. Het enige jaren weer actieve gilde van **St. Joris en Sebastiaan** van Enschoot laat echt goed van zich horen.

Eind vorig jaar heeft het gilde zijn herstelde standaard gekregen en laten wijden. Nu op 30 januari heeft dit gilde zijn nieuwe gildevaandel klaar gekregen en laten wijden door pastoor Jacobs van Enschoot onder een plechtige Gilde-mis. Dit was ook de jaarlijkse statiedag. Zuster Ursula van de Trappistinnen heeft het vaandel gemaakt naar voorbeeld van het oude, dat totaal versleten was. Na de wijding had in het parochie-zaaltje de receptie plaats en werd voor de koffietafel Pastoor W. Jacobs ere-deken en Burgemeester J. Meijs ere-hoofdman benoemd.

Beiden werd de sjerp omgehangen door hoofdman René Kuijpers.

Bij deze plechtigheid was het voltallige college van B. en W., een afvaardiging van St. Hubertus te Berkel, J. Toorians van Kring Maasland en W. v. Laak, Hoofdman van St. Antonius Haaren, aanwezig.

In de wijdingsformule baden de leden: "Heer God, zegen dit gildevaandel, symbool van een groep mensen, die in dienst van U elkaar in onderlinge broederschap en trouw de gemeenschap willen dienen"

Moge dit kleine en jonge gilde (heropgericht) dat immers toch op een ouderdom van 250 jaren (misschien nog ouder) mag terugzien, een waardige plaats in Brabants gilden en zeker in Kring Maasland verkrijgen.

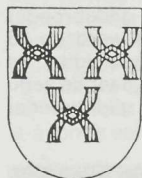
MEIMAANDVIERING in de St. Jan te Den Bosch. Dezer dagen kunnen de ingeschreven gilden de definitieve uitnodiging ontvangen voor de betreffende zondagen in de maand mei met vermelding van de tijden der H. Missen.

SCHIETCOMMISSIE van de Federatie. In januari zonden wij namens de kring Maasland een invul-circulaire aan alle leden om opgave van schiet-materiaal en/of vergunningen e.d. Velen zijn er al terug, maar er moeten er nog meer binnen komen. Willen de achterblijvers snel reageren. Opgeven s.v.p. van alle wapenen, ook hand- en kruisboog. Terugzenden aan Uw kringsecretaris.

Jan Toorians,
Deken-schrijver

MAASLAND.

LOONOPZAND, 5 februari 1982.

Nieuws uit Deelland

Een blij gildefeest in Gemert

Blij waren de gildebreders van de Gruun Schut-Gilde van St. Antonius en Sebastiaan - na hun optrekdag, welke op zaterdag 23 januari werd gevierd.

Op de eerste plaats natuurlijk met de nieuwe deken Twan van Asseldonk, afkomstig uit een echte groene familie, zoals men dat in Gemert pleegt te zeggen, maar blij ook met de gouden jubilaris Antoon van Zeeland Wzn, die na een jaar verblijven in zieken- en verpleeghuizen na een ongeval in december 1980, weer zo goed hersteld was, dat hij mee kon optrekken. En aan dat blij gezicht kon een mens zich warmen, want hij had al jaren, maar toch zeker in het laatste jaar aan deze dag gedacht en er naar toe geleefd.

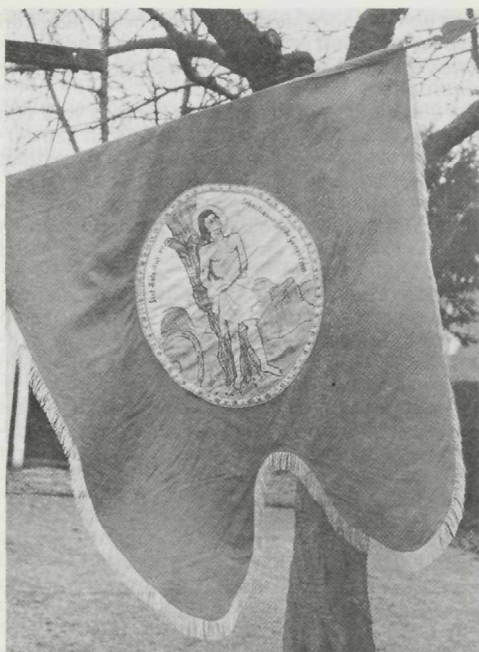
Al enkele jaren geleden beloofde hij een nieuwe standaardvlag te schenken bij zijn jubileum.

Hij gaf het geld er voor aan een gildebreders met de opdracht er ook voor te zorgen, zou hij er niet meer zijn.

Maar iedereen was er op de optrekdag en glunderend overhandigde Toon de nieuwe vlag, gemaakt door de Zusters Trappistinnen in Berkel-Enschoot, aan voorzitter Toon Jaspers, een "klutske" - 5 jaren - jonger dan de jubilaris. De vlag was bevestigd aan een nieuwe stok, prachtig besneden o.a. met de figuren van de patroonheiligen Antonius en Sebastiaan. De stok kan via een koperen middenstuk in 2 delen worden vervoerd en is bekroond met een koperen piek, waarop de naam van de schenker is vermeld.

En moet men niet blij zijn, als de houtsnijder, omdat hij blij is zoiets voor het gilde te hebben mogen doen, een eigen geschenk daaraan toevoegt n.l. een houtsnede van de gildekapel, toegewijd aan de schutspatroon.

Traditiegetrouw was het feest begonnen met de "belvaanavond" waarop de schutsbreders hun financiële verplichtingen kwamen voldoen. Het ontbijt bij kapitein Jan v. d. Berg smaakte 's morgens dan ook uitstekend.

In de Sint-Janskerk droeg Deken van Oort de gildemis, waarbij lezingen en voorbeden door de gildebroeders werden verzorgd, op. Na de H. Mis werd de eed van trouw afgelegd en nam de deken de jaarlijkse vendelgroet in ontvangst.

Na de vendelgroet aan de burgemeester nodigde deze de "schut" uit voor een heerlijk glas wijn. Hij toastte op de jubilaris en het gilde en betaalde het gemeentelijk stipendium aan de 3 tamboers van het gilde uit, nog ingesteld door zijn voorganger.

Voorzitter Jaspers overhandigde hem het jaarverslag, een bonte verzameling feiten en feitjes van één jaar gildeleven.

Een vendelgroet voor de jubilaris besloot het eerste deel van het openbaar gebeuren, waarna het gilde zich in het gildehuis terugtrok voor de besloten vergadering, waarin o.a. de dekenkeuze plaatsvond.

De oude traditionele beslotenheid was dit jaar weer ingevoerd na een periode waarin familie van jubilarissen was toegelaten. Zelfs in deze tijd van openbaarheid doet deze beslotenheid weldadig aan, is niet geheimzinnig.

Vice-voorzitter Piet v. d. Berkmortel van de kring Peelland, huldigde na voorzitter Jaspers de gouden jubilaris en reikte de kringonderscheiding uit. Hij noemt deze optrektag een geschenkdag voor het gilde, bewijs van hoe het gilde nog leeft en wat men er voor over heeft.

De namiddag was gewijd aan de installatie van de nieuwe deken voor zijn woonhuis, dat door buurmeisjes was versierd.

De tocht naar het gilde was kort ditmaal en daarom maakte het gilde een kleine omweg naar het burgemeestershuis om zich de traktaties van het gezin Heldens wél te laten smaken. Datzelfde gold voor de "gruune" maaltijd in het gildehuis en de aansluitende gildeavond.

De Sint-Tunnisschut leeft als nooit tevoren.

Gildetentoonstelling St. Willibrordus Bakel

Schuttersgilde Sint Willibrordus uit Bakel heeft veel belangstelling gekregen voor de tentoonstelling van alle gilde-attributen, zoals officiële documenten, verslagen, fotomateriaal en gildesilver. In een historisch overzicht werden de diverse kostumeringen in beeld gebracht.

In de doorlopende filmvoorstelling werden vele herinneringen opgehaald en passeerden diverse schutsfiguren de revue, alsmede het oude dorpsbeeld. Het parochiehuis was continu volop bezet. Sint Willibrordus heeft met dit gewaardeerd initiatief veel eer ingelegd.

In Memoriam

Johan F. A. van de Laar

Zondag 7 februari 1982 bereikte ons het droeve bericht dat in het Sint-Annaziekenhuis te Geldrop na een langdurige ziekte op 72-jarige leeftijd is overleden de heer Johan F. A. van de Laar.

Zijn actieve rol in het Somerense verenigingsleven en het Gildewezen in het bijzonder moge blijken uit onderstaande gegevens.

Ruim 50 jaar lid van **Gilde Sint Joris**, waarvan 15 jaar sekretaris en 32 jaar voorzitter. Zijn vele ver-

diensten werden door de gildebreeders gewaardeerd met de benoeming tot ere-voorzitter van het Gilde. Bij het laatste koningschieten wist Jan met een welgemikt schot de vogel naar beneden te halen en veroverde hiermee de eer om 2 jaren Koning van het Gilde te zijn. Naast de plaatselijke inbreng drukte Jan ook zijn stempel op de kring-activiteiten. Hij was 24 jaar bestuurslid van Kring Peelland. Zo bekleedde hij 14 jaar het voorzitterschap van de Tromcommissie en 20 jaar lang het voorzitterschap van de Schietcommissie.

In september 1971 ontving hij uit handen van burgemeester Roels de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Jan was een begaafd Gildebredder. Hij paarde grote kennis van alle Gildegebruiken aan een groot organisatievermogen. Hij was de stuwende kracht achter alle activiteiten van het Gilde. De motor waar alles om draait. Hij ging vastberaden op zijn doel af. Wist op de juiste manier zijn medebreeders te inspireren en te stimuleren.

Bij feestelijke gebeurtenissen en successen was zijn felicitatie hartverwarmend. Bij droevige ogenblikken vol diep menselijk medeleven. Hij

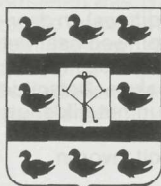
had een onvoorwaardelijk geloof in de Heer. Een vast vertrouwen in zijn medemensen. Een vraagbaak en steun voor zijn naaste omgeving en ver daarbuiten.

Op 28 januari mocht hij het ziekenhuis voor één dag verlaten om in huiselijke kring zijn 72e verjaardag te vieren. Velen zijn even in de Bergstraat geweest om Jan te feliciteren en vooral te bedanken. Hoogtepunt was ongetwijfeld het moment dat het Kringbestuur op bezoek kwam en Jan de Kringspeld opstak wegens 50 jaar actief Gildebrederschap.

In deze droeve dagen gaan onze gedachten op de allereerste plaats uit naar zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen. Jan zal een grote leegte achterlaten. Want ook in de familie was hij de spil waar alles om draaide.

Wij wensen hen alle kracht en sterkte toe om dit verlies te dragen. In onze herinnering zal de gedachte aan Jan van de Laar vooral beheerst worden door de manier waarop hij ons is voorgedaan.

Dat hij ruste in vrede.

Kring Land van Cuijk

Land van Cuijk

Algemene jaarvergadering van de kring van schuttersgilden Land van Cuijk op zaterdag 23 januari 1982 in zaal van Dommelen te Beugen.

Naast het volledige kringbestuur zijn aanwezig: afgevaardigden van alle bij de kring aangesloten gilden, alsmede de genodigden de heren H. Christiaans en Drs. H. Douma.

Afwezig met kennisgeving: het bestuurslid M. W. J. Bardeol en het erelid N. A. B. Peters, Beugen.

Nadat de voorzitter de bijeenkomst had geopend met gebed, sprak hij er zijn grote voldoening over uit, dat men in zo'n grote getale naar deze vergadering was gekomen. Het gilde mag zich in 'n grote belangstelling verheugen, niet alleen bij onszelf, maar in geheel Brabant en Limburg. Wij zijn vanmiddag hier gekomen - aldus de voorzitter - niet om onze zin te krijgen, maar om gezamenlijk het gildewezen op te bouwen en de problemen trachten te voorkomen. Wij moeten ons steeds voor ogen houden dat wij als kerkelijke broederschap zijn gegroeid en wij moeten daar naar leven. Ik wil het allemaal niet zo rooskleurig voorstellen - aldus de voorzitter - in elk gilde zullen zeker problemen zijn of ontstaan.

Tracht echter op alle mogelijke manieren deze problemen in vriendschap op te lossen, koste wat kost! Laten we steeds bedenken dat broederschap voorop moet staan; als wij dit ook het voor ons liggende jaar voor ogen houden, dan zullen eventuele moeilijkheden gemakkelijker zijn op te lossen.

Hierna wordt het jaarverslag van de kringsecretaris zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, met als wijziging dat de naam Johan Cöp uit Mook komt te vervallen.

In het jaarverslag over 1981 werd de naam Jos Zegers gewijzigd in Jos Denen, Sambeek; de naam van de kring-Koning werd gewijzigd als volgt: J. Goossens wordt J. Goren, Holthees.

Door de kascontrolecommissie werd voor de aanvang van de vergadering de financiële administratie van de kring over 1981 onderzocht. Alles werd accoord bevonden en het werk van de penningmeester werd beloond met 'n spontaan applaus uit de zaal.

De kascontrolecommissie voor het volgend jaar (1982) zal bestaan uit één afgevaardigde van het gilde van Linden, Maashees en Mook.

De bestuursverkiezing bracht de navolgende wijzigingen: periodiek aftredend en herkiesbaar: J. van Dongen, Zeeland. Deze wordt bij acclamatie herkozen.

Als kandidaat voor de bestaande vacature in het kringbestuur werd door het kringbestuur voorgesteld: P. Arts uit Oeffelt, welke door de vergadering met algemene stemmen wordt gekozen als lid van het kringbestuur.

De heer Delahaije had het kringbestuur in kennis gesteld van zijn voornemen om ontslag te nemen als kringbestuurslid en als kringkapitein. Door de voorzitter werd hem oprecht dank gebracht voor zijn oprechte wijzen van werken. Hij heeft steeds - aldus de voorzitter - een grote plaats ingenomen in het kringbestuur.

Ook als kringkapitein was de heer Delahaije een markante figuur, die de zaken goed in de hand had. „Het zal voor ons zeker een groot gemis zijn”, aldus de voorzitter.

Met algemene stemmen werd vervolgens de heer Maas uit Heijen gekozen als lid van het kringbestuur.

Voor de functie van kringkapitein waren opgegeven:

J. Centen, Beugen; W. Peters, Ravenstein en A. Driessen, Linden.

De stemming gaf als uitslag: 4 stemmen J. Centen, 20 stemmen A. Driessen, 3 stemmen W. Peters, 1 stem blanco.

Als kringkapitein is derhalve gekozen A. Driessen, die - volgens het woord van de voorzitter - een waardige opvolger zal zijn van de heer Delahaije en die zijn werk ook zeker met allure zal doen.

Over het voorstel om te komen tot „een vaste jaarlijkse datum” voor de beide gildedagen, werd uitvoerig van gedachten gewisseld. Uit deze discussie is af te leiden dat het zeer moeilijk zal zijn om hiervoor een vaste datum te stellen. De afgevaardigde van Soest stelt voor om eerst de vergadering te vragen of men wel voorstander is van een vaste jaarlijkse datum en pas daarna te trachten de juiste zondag vast te stellen. De voorzitter brengt dit voorstel in stemming, waaruit bleek dat de overgrote meerderheid tegen 'n vaste datum was, slechts 9 gilden stemden vóór. Door het bestuur werd aan de vergadering voorgesteld om de indeling van de kring te herzien, om hierdoor te komen tot een betere spreiding van de gildedagen. Hiertoe werd zonder hoofdelijke stemming besloten. De algemene vergadering kan echter van deze indeling afwijken indien een gilde een gildedag organiseert t.g.v. een jubileum.

Het kringbestuur deelt mee dat zij voor het jaar 1982 de data van de gildedagen als volgt heeft vastgesteld:

23 mei 1982: kringdag te Geijsteren.

6 juni 1982: vrije gildedag te Heijen.

Eveneens heeft het kringbestuur de data vastgesteld van de gildedagen in 1983 en wel als volgt:

15 mei 1983: de kringdag te Gassel.

12 juni 1983: de vrije gildedag te Boxmeer, tevens jubileumfeest van de kring.

Ter gelegenheid van dit feest zullen stickers worden verkocht, ontworpen door de gildebroeder Clabbers uit Boxmeer.

De gildedagen 1984 en 1985 worden als volgt vastgesteld:

1984: Beugen (kringdag);
Escharen (vrije gildedag).

1985: Well (kringdag)
Oeffelt (vrije gildedag).

Voor 1986 zijn kandidaat: Zeeland, Soest, Groeningen, en voor 1987 Grave.

Aan het gilde van Mook wordt ontheffing verleend van het betalen van de „boete”, opgelegd wegens het niet-deelnemen aan de gildedag te Sambeek. De ontheffing werd verleend omdat het gilde van Mook op die zondag koningschieten had.

De voorzitter geeft 'n korte uiteenzetting over het betalen van 'n bijdrage wegen het niet-deelnemen aan wedstrijden. Hij legt er met klem de nadruk op dat het kringbestuur geen inschrijf-

geld wil, omdat dit niet strookt met de gildegeest, met de broederschapsgedachte.

De afgevaardigde van Soest is van mening dat een organiserend gilde hier helemaal geen nadeel bij heeft. Hij is wel voorstander voor het betalen van een bijdrage, maar dan als strafmaatregel, als een echte „boete”, welke boete moet toekomen aan de kring en niet aan het organiserende gilde. De voorzitter zet uiteen dat een organiserend gilde wel degelijk nadelen ondervindt wanneer, door het niet opkomen bij wedstrijden e.d. dit gilde een aantal schilden teveel gekocht heeft.

Ook het standaardrijden zal bij deze maatregel worden ingesloten. Op voorstel van de afgevaardigde van Soest wordt besloten dat deze boete achteraf moet worden geïnd. Dit zal geschieden door de kringsecretaris.

Overeengekomen wordt dat men de namen van de Keizers van de kring zal publiceren, b.v. in „De Gildetrom”.

De afgevaardigde van Maashees zou graag zien dat er op een gildedag tijdens de gildemis, meer orde zou zijn. Vendels staan gewoonlijk in 'n hoek of tegen 'n muur geplaatst. Mogelijk kan dit ook ordelijker.

De heer Christiaans verzoekt de gildebesturen om meer artikelen in te zenden van plaatselijke activiteiten en om te zorgen dat er meer abonnementen komen. Ondanks dat de heer Christiaans géén gildebroeder is, wordt door hem kosteloos en belangeloos veel werk verzet voor de kring, waarvoor de voorzitter hem dank brengt.

De voorzitter brengt tevens dank aan Drs. Douma, voor het geheel belangeloos adviseren van de gilden van de kring.

De heer Maas deelt mee dat binnenkort een begin zal worden gemaakt met het nemen van (groeps-)foto's voor het gedenboek „De Gouden Guld”.

Tijdens de rondvraag, waarvan een dankbaar en groot gebruik werd gemaakt, werd vanuit de vergadering het voorstel gedaan om de heer Delahaije een ere-functie te geven. De voorzitter zegt het bijzonder fijn te vinden dat het initiatief hiertoe vanuit de vergadering komt en niet van het kringbestuur. Dit is zeer sympathiek en het komt veel hartelijker over. Met algemene stemmen wordt dan de heer Delahaije benoemd tot erelid-erecommandant van de kring van gilden Land van Cuijk.

De voorzitter sluit hierna de vergadering, na allen bedankt te hebben voor de goede verstandhouding en samenwerking.

St. Antonius - St. Sebastianus en H. Sacramentsgilde te Beugen.

Tijdens de viering van St. Tunniske op 15 januari werden een zevental gildebroeders gehuldigd, omdat zij 25 jaar en langer lid waren van het Gilde. Omdat onze 1e Deken ook bij de jubilarissen behoorde, werden de oorkondes uitgereikt door de Ere-Deken Anton Bonants.

De Ere-Deken zei in zijn toespraak dat mede door

de activiteiten van deze Gildebroeders, ons Gilde geworden is, wat het thans is een mooie bloeiende vereniging, met een groot aantal leden die bijzonder actief zijn.

De navolgende Gildebroeders ontvingen een oorkonde: Jos v. d. Voordt (35 jaar lid), Winand Bonants (33 jaar), Wim Martens (33 jaar), Bert Raafs (33 jaar), Ben Peters (33 jaar), Martien Reijntjens (28 jaar), Theo Bonants (25 jaar).

Ook hun echtgenotes werden in deze huldiging betrokken door het aanbieden van een prachtig boeket bloemen.

Geweerschutterskring „Gennep en Omstreken”

Mede namens Lei Hendrikze, alias "Lèn van de Halve Maon" deel ik U hierbij mede dat Lèn op zondag 7 februari 90 jaar oud is geworden en een receptie in "Het Veerhuis" heeft gehouden.

Lei Hendrikze werd geboren te Well in het boerderijtje, annex herberg, genaamd: „De Halve Maon” op 7.2.1892.

Op 12.4.1918 huwde Lèn Elisabeth M. H. Nijssen te Roermond, doch deze overleed reeds op 31.7.1919 en liet Lèn met een dochter achter.

14 Augustus 1923 huwde Lèn te Wemb (D) Johanna Reijnders en samen met An vierde Lèn zijn 25-40-50- en op 14.8.1978 de 55-jarige bruiloft. Samen genieten ze nog "de oude dag", al is An ziekelijk.

Lèn was nog géén 16 jaar, toen hij lid werd van het Sint-Antoniusgilde te Well, waar hij in 1918 Koning werd.

Nadat Lèn in Bergen was gaan wonen, werd hij lid van het Bergse Schuttersgilde "St. Petrus", was aldaar 25 jaar voorzitter en 2 jaar achter elkaar Koning; tevens was Lèn ca. 25 jaar voorzitter van de Schuttersbond: "Venray én Omstreken". Deze "Bond" is na de laatste wereldoorlog niet meer teruggekeerd.

Samen met enkele andere schutters werd door Lèn einde 1960 te Ayen de Geweerschutterij "St. Agatha/St. Paulus" opgericht. Op 1.1.1962 fuseerde deze schutterij met het Ayens Gilde: Agatha/St. Paulus" opgericht. Op 1.1.1962 bestuurslid van het Ayens Gilde.

En: Lèn weet van geen ophouden; we zien hem op Gildevergaderingen en Gildedagen, op vergaderingen van onze Geweerschutterskring "Gennep én Omstreken" en op méêrdere concoursen. Een door hem bij zijn 55-jarig huwelijksfeest geschonken wisselbeker rouleert in onze Kring.

In Ayen heeft Lèn vanaf 1962 steeds de Vogel gemaakt en werd zelf Koning in de jaren 1964 en 1970.

Buiten het Schutters- én Gildewezen is Lèn nog actief, o.a. als voorzitter van de Biljartclub "Ons Plezier", was tevens Kringvoorzitter hiervan en is nog steeds een goed biljarter.

In april a.s. hoopt Lèn zijn 61ste jachtake af te halen. In 1938 was Lèn mede-oprichter van het Oranje-comité en is hierbij nóg actief.

Van 1945 tot 1969 was Lèn bestuurslid van fanfare "Les Montagnards" en in 1958 was Lèn mét echtgenote één der eerste Karnavalsvierders in Bergen.

Op 12.1.1971 maakte Lèn zijn Radio-debuut in het KRO-programma van Ted de Braak en zong de liedjes: "Amsterdam bij nacht" en "De Jager". Het Ayens Gilde bracht op zondag 7 februari te 18.00 uur een serenade aan Lèn en diens echtgenote.

F. H. van Aerssen, Voorzitter Geweerschutterskring "Gennep én Omstreken."

Het St. Antonius- en St. Nicolaasgilde van Groeningen.

„Alsoo ter ere Godts ende de Heiligen Antonius onse voorouders in den jaeren ons heeren 1494 vermoegens segel ende brieven hebben opgericht een vrindelijcke broederschap ofte gilde". Aldus begint de oprichtingsbrief van het Sint Antonius- en Sint-Nicolaasgilde van Groeningen. Op Ambrosiusdag van het jaar 1494 passeerde deze brief, en was het bestaan van ons gilde een feit. Vele van de lezers van de gildetrom zullen wel nooit van Groeningen gehoord hebben, laat staan dat zij weten waar dat Groeningen ergens op de kaart van Brabant te vinden is. Ons dorpje met zijn ruim 100 huizen ligt in het uiterste zuid-oosten van Brabant, in het land van Cuijk. Rondom een driehoekig plein staan de boerderijen van de voornaamste boeren, in de brede basis van deze driehoek staat onze kapel. Deze kapel toegewijd aan Sint Tunnis met het varken, is het hart van ons dorp. Wie aan de kapel komt, komt ook aan Groeningen. Dat heeft menig pastor van Vierlingsbeek onder wiens pastoraat onze kapel resorteert moeten onder vinden. Tweemaal per week moest de herder van Vierlingsbeek de H. Mis lezen in de kapel. Dat ging niet altijd van harte. Menig pastoor wilde wel eens wat schipperen met deze toezeggingen, maar dan vond hij die van Groeningen op zijn weg. Eeuwen lang was het bestuur van deze kapel, en dus ook zijn financieel reilen en zeilen in handen van het bestuur van ons gilde. Het bestuur van ons gilde bestond uit de Conick en twee dekens en voorts uit twee gildmeesters. Deze twee gildmeesters waren de verweerders van de kapel. Jaarlijks op Sint-Paulusdag moesten zij rekening en verantwoording afleggen van hun financieel beleid. Dit ten overstaan van de rector van de kapel, de Conick en de Dekens van het gilde, en de verdere naburen van Groeningen. Toen na de hervorming de kapel weer aan de Rooms-katholieken was teruggegeven, is er een scheiding ontstaan tussen het financieel beleid van het gilde en de kapel.

Wij kennen thans in ons gilde nog de functie van gildmeester. Deze komt niet door stemming in het bestuur. Maar door een bepaalde lotsaanwijzing. Met Pinksteren net voor het Koningsvogel-schieten, kan de secretaris ongeveer zeggen wie de nieuwe gildmeester zal zijn. Direct na het vogelschieten weet hij het definitief, op de toestemming van de betrokkene na. Ons gilde bestaat thans uit een 50-tal leden en 25 leden van de drumband; deze zijn meestal beneden 18 jaar en kunnen dan nog geen volwaardig lid zijn.

In deze 50 leden zijn begrepen de standaard-ruiter, een schilddrager, de koning en de koningin met twee hofdames, de jeugdkoning, vijf zilverdragers, drie hoofdlieden en zes vendeliers.

Tweemaal per jaar laten wij een H. Mis lezen voor al onze overledenen. Wij zijn hierbij allen tegenwoordig en brengen hierbij het gilde-eerbetoon. Tweemaal per jaar wordt er een teerdag gehouden. In januari op het feest van de H. Antonius verkopen wij dan ook halve varkenskoppen ten bate van de kapel. Er is dan een H. Mis voor de overleden gildebroeders. Na deze H. Mis trakteert de Koning alle Groeningse kinderen. Wij hebben een koffietafel met het bestuur van de kapel, de priester en de koster. 's Avonds viert heel Groeninge mee. Dat duurt twee dagen.

De tweede teerdag is op half-vasten, met worst als hoofdgerecht. Dit is voor iedereen. Elke deelnemer betaalt een vast inleggeld en kan dan net zoveel worst met stokbrood en appelmoes eten als hij wil. Wij verdienen hier goed aan en besteden dit geld voor duurzame aankopen ten bate van het gilde.

Deze avond geeft een echt Breugeliaans schouwspel en is meestal oergezellig.

Op Pinksteren wordt na de H. Mis op de vogel geschoten. Ook 's Zondags na de middag is het vogelschieten, alleen de gildebroeder die mee teert, mag ook aan het koningschieten deelnemen. Er is een schutsboom voor het koningschieten; aan de vogel op de paal zijn verrassingen verbonden. Wie b.v. de kop naar beneden haalt kan in het bezit komen van een fles wijn, doch het kan ook zijn dat hij de gildetapper moet helpen, bier rond te brengen, of een bos bloemen moet geven voor de H. Antonius in de kapel.

Er is een schutsboom voor de jeugdkoning, een voor de mannelijke bezoekers, en een voor de vrouwelijke bezoekers. Na het Koningschieten is er teren aan een eigen tap. De penningmeester koopt een of twee vaten bier van de kastelein, iedereen betaalt een vast teergeld. Elke gildebroeder mag zijn echtgenote of verloofde meebrengen; als zij bier lust mag zij meedrinken. De hoofdman houdt dit alles in de gaten. Bij het luiden van de bel is het teren ten einde. Men kan dan verder vieren op eigen kosten.

Tweede pinksterdag 's morgens reveille, H. Mis meestal in de openlucht met groot gildevertoon. Als er jubilarissen zijn worden zij op deze dag gehuldigd. Onder de offerande kan men offeren op de trom. De koning biedt aan de priester een offer in natura aan. Na de middag gaan we de koningin inhalen. De koning blijft in het gildenhuis, de koningsknecht is omhangen met het koningszilver. In optocht gaan wij naar het huis van de koningin. De koningsknecht gaat met de hoofdlieden het huis binnen en zij drinken daar een verversing, tevens worden ook de overige gildebroeders buiten getrakteerd. Binnen worden de koningin en haar hofdames bewonderd. De Koningin krijgt het koningszilver omgehangen en blijft dit verder ook dragen. Aan de arm van de koningsknecht gaan zij in optocht terug naar het gildenhuis. Zij wordt daar ontvangen door de koning. Er wordt getromd en gevendeld. Intussen wordt de erewijn aangeboden. Dit alles geschiedt buiten voor het gildenhuis, dikwijls onder grote belangstelling.

Dan trakteert de koning alle kinderen op het plein aanwezig. Daarna is er receptie en Koninginnebal.

Op Allerheiligen treden wij ook op in de parochiekerk van Vierlingsbeek; het Groenings zangkoor verzorgt dan de gezangen van de heilige Mis, terwijl er voor het gilde een grote ruimte is gecreëerd, waarin verschillende vendeliers kunnen vendelen.

Ook tijdens deze H. Mis kan men offeren in natura. De leden- of jaarvergadering, die dikwijls gezellig is, wordt meestal in december gehouden.

Wij zijn nog in het bezit van enkele oude boeken en de koningsketen. Deze bestaat uit een zilveren ketting met een zilveren sikkkel, waarop de schenking van de ketting vermeld staat. Deze schenking heeft nl. enkele jaren geleden plaats gehad omdat de oude ketting in de oorlog door de Duitsers is gestolen. Verder zijn nog aanwezig: een ronde patroonsplaat, met de afbeelding van St. Antonius en St. Nicolaas uit 1642, een papegaai, eveneens uit 1642, 80 koningsplaten, waarvan de oudste uit 1742, een zilveren hoofdmansplaat en een gildmeestersikkkel. Een stok met een zilveren bol welke volgens de overlevering van omgesmolten koningsplaten was, is een tiental jaren geleden zoek geraakt. Verder zijn nog aanwezig 3 mantels en een keten met prijenzilver (ongeveer 110 stuks), twee houten dekenstokken met de afbeelding van St. Antonius en St. Nicolaas, een geschilderd naambord, voorstellende de kapel en de beide voormelde heiligen met daaromheen de naam van het gilde. Tenslotte nog het oude hoofdvaandel en het nieuwe hoofdvaandel, twee siervaandels van vlak na de oorlog en zes vendels, tevens een oude kruitzak en veel documentatiemateriaal.

Rest ons nog te vermelden dat wij ten allen tijde op de steun kunnen rekenen van alle inwoners van Groeninge.

Dit is dan Groeninge, een dorpje van honderd huizen, in de groene ingen (groene weiden) van de winterbedding van de Maas, zijn kapel en zijn Gilde. Zonder een grote geschiedenis. Een dorp zoals zovele dorpjes in Brabant.

Harrie Cremers, secretaris.

Sint-Joris- en Sint-Anthoniusgilde Maashees

(vervolg van 1981, p. 78-79).

Nadien werd besloten een comité tot heroprichting in het leven te roepen. Dit heeft geresulteerd tot de daadwerkelijke oprichting op donderdag 7 september 1978.

Tijdens de heroprichtingsvergadering gaven zich 18 gildebroeders op voor het gilde. Nadien zijn er nog enkele toegetreden. Het Maashees gilde telt momenteel 23 gildebroeders.

Tijdens de vergadering werd op 7 september meteen een overheid gekozen bestaande uit Jan van Boldrik, capiteyn, Jo Smits, luitenant, Bernard Ruyten, vaandrig, Jan Albers gildmeester, Bert Akkermans gildmeester. De

statuten werden in deze vergadering vastgesteld, zodat het gilde herboren was.

Het gilde heroprichten bleek in eerste aanleg moeilijk te zijn, maar daarna begon het pas voor goed moeilijk te worden. In de eerste maanden waren de problemen groot. Wij wisten niet hoe te beginnen. Uiteindelijk werden er een viertal commissies benoemd. Dit is achteraf de juiste opzet gebleken. Zo is er de commissie: uniformen, vaandel-vendel, organisatie van activiteiten en een tromcommissie. Aan het hoofd van iedere commissie staat een der overheidsleden, met als leden een aantal gildebroeders.

De activiteiten-commissie ging aan het werk om financiën "op de plank" te krijgen. Sinds heuglijke tijden was er met de feestdag van St. Anthonius gebarrakt. De laatste jaren was dit in het slop geraakt. Na overleg met de toentertijd organiserende vereniging hebben wij de barakwedstrijden overgenomen en dit opnieuw leven ingeblazen. Komende maand januari gaat het gilde voor de vierde maal barrakken.

De tromcommissie kocht vier koperen gildetrommen aan en de heer Ebben werd bereid gevonden de tamboers les te geven.

Het gilde is thans zover dat in 1981 voor het eerst werd meegedaan aan een gildedag. Ook met vendelen en geweer.

We hebben op dit moment vijf vendeliers en een vaandragers die deskundig onderricht krijgen van de heer Engelen.

Het tenue van het gilde werd na vele vergaderingen van de gildebroeders maar vooral van de uniformcommissie en van de overheid vastgesteld. De hoofdkleur is het zwart van het Brabants deftig, verder rood van de martelaar St. Joris, groen van de belijder St. Anthonius en wit de verbondenheid met de Kerk.

Op zondag 26 april, de Koningsdag zijnde de eerste zondag na het feest van St. Joris, werden de kostuums aan de Maashese bevolking aangeboden. De dag begon met een plechtige Gildemis in de parochiekerk. De voorzitter van de Kring van Gilden Land van Cuijk, baron de Weichs de Wenne, overhandigde elke gildebroeder afzonderlijk het tenue. Dit nadat de tenue's en het vaandel en de verdere attributen ingezegend waren door pastoor Theunissen. Na de gildemis werd eer gebracht aan de Maashese bevolking en werd voor het eerst de eed van trouw afgelegd aan de geestelijke en wereldlijke overheden. Dit was nog nooit eerder gebeurd omdat het vaandel nog niet gezegend was.

In het gildehuis werd het noenmaal gebruikt waaraan tevens naast de gildebroeders de genodigden aanzaten; de geestelijke en wereldlijke overheid en personen met bijzondere verdiensten voor het gilde alsmede het Ere-lid Mevr. M. Albers-Cup. Deze laatste werd tijdens de heroprichtingsvergadering op 7 september 1978 benoemd tot Ere-lid vanwege haar overgrote inzet voor de heroprichting van het gilde. Na het noenmaal werd Mevr. Albers officieel bevestigd in het Ere-lidmaatschap door het voorlezen van de oorkonde en het aanbieden van het zilveren bord.

In de namiddag werd het Koningschieten gehouden op het schietterrein van het Geysterse gilde. Ons gilde beschikt nog steeds niet over een eigen terrein, vanwege perikelen inzake de

Hinderwet.

Theo Goemans schoot zich tot gildekoning 1981. Na beraad van de overheid werd de Nieuwe Koning erkend waarna de installatie volgde.

Hierna trok ons gilde in optocht door de kom van Maashees. Aan ons gilde gingen de gilden van Geysteren-Holthees en Venray vooraf zodat "Maashees" na 150 jaar weer kon genieten van het weer opgebloeide gilde, het herboren Sint-Joris- en Sint-Anthoniusgilde.

Het Sint-Theobaldusgilde van Overloon

Het dorp Overloon (naamsafleiding)

Het woord "Overloon" bestaat uit twee delen, nl. het voorvoegsel "over" en het achtervoegsel "loon".

De eerste lettergreep "over" is voor de eigenlijke betekenis van de naam Overloon van weinig belang; het moet wel gezien worden ter onderscheiding van een ander "loon", nl. Neerloon in het Ravensteinse en houdt verband met het Over-Ambt van Cuyk waarvan Overloon eertijds staatkundig deel uitmaakte, terwijl Neerloon in het Neder-Ambt van Cuyk lag. Een andere betekenis is aan het woord "over" niet toe te kennen.

Etymologisch - of woordafleidkundig - geeft het achtervoegsel "loon" meer moeilijkheid. Met "loon" staat in dit geval gelijk de bekende plaatsnaam-uitgang in het dietse taalgebied: -lo, -elo, -el, -loe, enz. Elders heeft men deze plaatsnaamuitgang wel willen verklaren als hoogte of heuvelachtige grond. Hiermede wordt echter geen verklaring, althans geen wetenschappelijke verklaring gegeven omtrent de taalkundige herkomst.

Wij voelen meer voor een andere verklaring van het woorddeel "loon" op grond waarvan genoemde plaatsnaam-uitgangen zuiver etymologisch teruggebracht worden tot het Latijnse woord: lucus, en dit woord is weer af te leiden uit de Latijnse woorden: luceo (= schijnen, lichten) en lux (= licht).

Lucus, een woord dat reeds in het klassiek Latijn voorkomt, betekent daar: open (gehakte) plek in een bos of woud.

Dit is dus de grondbetekenis van het woord loon. Het meest komt het woord lucus voor in de betekenis van: heilig woud of bos.

Bij de Germanen en Batavieren kende men zulke open plekken in de wouden, waar zij hun goden vereerden en waar de offers gebracht werden. Hier werden ook de stamvergaderingen gehouden waarop o.a. recht gesproken werd. Vandaar de betekenis: heilig bos. Later is het woord eenvoudig bos, woud gaan betekenen. Het was op deze heilige plaatsen dat Willebrordus later altaren oprichtte. Vandaar dat in ons land nog zulke plekken voorkomen (bijv. St. Wilbert in de Geysterense bossen).

Het woord "loon" in de naam Overloon zal ons dus verwijzen naar een "lo" een open plek in bebost gebied in historische tijd. Daar zal dus het ontstaan van Overloon gezocht moeten worden. Aangezien de omstreken van Overloon vroeger moerasgebied waren, zal dit "lo" een hoogte

geweest zijn die de eerste bewoners van Overloon als woonplaats kozen. Wellicht is deze eerste menselijke woonstede de streek geweest bekend als 't Rozendaal.

Het voorvoegsel "over" in de naam Overloon heeft niet van het begin af bestaan, het achtervoegsel "loon" is van oudere datum. Oudtijds heette Overloon eenvoudig: Loon, Loen of Loene.

Als Loen en Loon komt Overloon o.a. voor in de schenkingsakte van Jan, Heer van Cuijk, uit het jaar 1308, waarbij deze de Peelgronden (o.a. de latere Vredepeel) schenkt aan de "kerspellieden van Sambeke, Vierlinxbeke en Loen"). Later, toen er duidelijker staatkundige verhoudingen ontstonden, werd dit "loon" Overloon.

Het gilde.

Ontrent de juiste stichtingsdatum van het Overloonse Sint-Theobaldusgilde is niets bekend, sedert het Gilde zijn papieren verloor toen in het jaar 1822 het tegenover de oude kerk gelegen huis, van de uit Cuyk afkomstige Peter v. Kempen, klompenmaker en winkelier, door brand verwoest werd. Als Gildemeester had hij de gildedocumenten en het zilver in bewaring en met diens woning ging al het gildemateriaal in vlammen op. Slechts twee voorwerpen werden teruggevonden: de papegaai en de gildetrom. De eerste vormt vanzelfsprekend thans nog het trotse bezit van het Gilde.

De papegaai is indertijd door van Beurden gedaateerd rond 1400. De trom, waarvan sedert de bevrijding alléén nog de ketel - overigens onherstelbaar beschadigd door granaatscherven - aanwezig is, is van veel jongere datum. Het betreft hier een militaire trom, gezien het schild met opschrift. Dit schild, omgeven door enige decoratie, stelt een steigerend paard voor.

Onder het schild staat te lezen:

1e Bat. - 1e Regt - Nro. 8

Rond het schild leest men:

Nec aspera terrent, (d.i. gevaren schrikken ons niet af), de zinspreuk derhalve van het betrokken regiment en vermoedelijk wel een cavalerie-regiment.

Een deskundige heeft al eens zijn oordeel uitgesproken dat deze trom zou behoord hebben aan een regiment uit Hannover.

Historisch is dit niet onmogelijk. In de lente van 1815 hebben Hannoveranen gebivakeerd (en huisgehouden) in Overloon, toen zij, behorende tot het leger van Blücher, op weg waren naar de vlakte van Waterloo (juni 1815). Wellicht is de trom bij het vertrek uit Overloon achtergebleven en is ze op een of andere manier in het bezit van het Gilde geraakt.

Het weinige bezit dat het Gilde sedertdien weer verwierf, ging andermaal verloren, o.a. het

Gildevaandel. Ditmaal in de totale verwoesting waaraan Overloon in september-oktober 1944 ten offer viel.

De 50 koningsschilden konden echter door een kordate Overloonse vrouw onder de ogen van souvenirerende Tommies gered worden.

Een met het Gilde sympathiserend inwoner schonk later een nieuw vaandel.

Zoals gezegd zijn alle oude documenten van het Gilde in de loop der tijden verdwenen. Afschriften bestaan er, voor zover bekend, niet. In het oud-archief van Overloon vonden wij echter nog een stuk uit het jaar 1691 waarin van "de Gilt" sprake is.

Blijkens dit stuk heeft het Sint-Theobaldusgilde, blijkbaar goed bij kas, aan de toenmalige gemeente Overloon, gelden uitgeleend:

"Wij Willem Simons en Ceel Jans Schepenen, Laemert Guerts ende Tyes Peters Gesworens tot Overloon doen condit tuijgen ende attestiren alsoo dat Steven Guerts ende Bartel Jans gilt mesters ende haer naer Comelijnghe hebben gedaen ende te eijssen aende gemeijnt Overloon een Capitaal Somma van een hondert agtenvijftigh gl Hollands gelt waer van den ersten pagt of Intrest sal vervallen wezen S. Andrea 1691" enz.

Thans telt het gilde 35 leden, bestaande uit: koning en de koningin, 8 tamboers, 3 vendeliers, 12 schutters en 10 klaoenblazers (niet meegeteld zijn nog 3 leerling-tamboers). Daarbij aansluitend kan nog genoemd worden een reeds meer dan 20 jaar bestaande drumband, welke al diverse malen in het buitenland is opgetreden en waarvan de huidige Ere-voorzitter reeds meer dan 25 jaar voorzitter is van het gilde. Bij de drumband is nog een marionettenpeleton. Het Theobaldusgilde heeft een eigen gildehuis (25 x 10 m) dat in 1969 door eigen leden is gebouwd en geopend in 1970.

Het embleem van het gilde, dat ook als briefhoofd wordt gevoerd, is de Brabantse provincievlag met als inzet St. Theobaldus in de woestijn.

In 1978 zijn nieuwe costuums aangeschaft, waarvoor f 40.000,— werd bijeengebracht. De eerste zaterdag in juli is het koningschieten. De laatste gildedag was op 29 juni 1980, welke een enorm feest is geweest.

Om het kassaldo van het gilde enigszins op peil te houden, worden de volgende acties gehouden. Elke maand oud-papier actie, donateursactie, klenen, oud-ijzeractie, oktober en november fancy-fair met grote loterij.

Ziedaar een kort overzicht zowel van de geschiedenis van ons gilde als van zijn activiteiten. Rest nog te vermelden dat alle gildebroeders gelukkig trouwe leden zijn die op diverse gildedagen en schietconcoursen acte de présence geven. Wij hopen dat dit altijd zo zal blijven.

Kring „Baronie en Markiezaat”

Plechtige Eucharistieviering ter gelegenheid van de Jaarlijkse herdenking van de kroning van Z.H. Paus Johannes Paulus te Den Haag op 25 oktober 1981.

Namens de Federatie van Noordbrabantse Schuttersgilden werd dit jaar deze viering opgeleust door het Sint-Willibrordusgilde uit Alphen N.Br.

Om 9.50 uur trok het gilde met slaande trom en vliegend vendel door het middenpad de Sint-Jacobskerk binnen.

Deze was geheel gevuld door de vertegenwoordigers der Nederlandse regering en het Corps Diplomatiek van ambassadeurs van vele landen. De Deken-Vaandrig met de gildevlag, de Standaardruiter met standaard alsmede 4 vendeliers, 2 tamboers en 2 klaroenblazers namen hun plaatsen in, op de treden van het hoofdaltaar.

De koning, keizer en hoofdman gingen recht door via het priesterkoor naar de sacristie, om het gehele Episcopaat af te halen en te begeleiden naar het altaar.

De H. Mis werd geconsacreerd door Mgr. Bluysen met als mede-celebranten Mgr. Zwartkruis en Mgr. Simonis.

Tevens was in het priesterkoor aanwezig, het gehele Ned. Episcopaat, met uitzondering van Mgr. Willebrants en Mgr. Ernst welke in Rome waren. Ook de Pauselijke Pro-Nuntius Mgr. Bruno Wüstenberg was in het priesterkoor aanwezig.

Tijdens de consecratie werd door onze Deken Vaandrig onder tromgeroffel en bazuingeschal de groet aan het Allerheiligste gebracht.

Aan het einde der H. Mis namen de koning, keizer en hoofdman hun plaatsen in aan weerszijde van de celebranten en werd namens de Federatie de eed van trouw aan het Kerkelijk gezag ver-

nieuwd, waarna de geestelijkheid door de koning, keizer en hoofdman werd begeleid terug naar de sacristie.

Intussen hadden de gildebroeders zich vanaf hun plaatsen in de zijbeuken opgesteld en verliet men met slaande trom de kerk.

Volgens het program zou het gilde in formatie naar het zusterklooster in de Oude Molenstraat trekken, om hun lunchpakket te gebruiken, maar wegens het slechte weer was dit niet mogelijk en moest men de bus gebruiken evenals na de lunch om naar de pauselijke Nuntiatur te gaan.

We werden wel beide keren keurig door de Haagse motorpolitie begeleid, die hiervoor zeker een woord van lof toekomt.

Aangekomen bij Nuntiatur brak gelukkig het zonnetje even door zodat het mogelijk was een vendelhulde te brengen, welke in ontvangst werd genomen door de Pauselijke Pro-Nuntius en het gehele Nederlandse Episcopaat.

Na afloop hiervan werd ons in de Nuntiatur nog een drankje aangeboden en ontving elke gildebroeder een gedenkpenning.

Voldaan konden we naar huis terugkeren, terugziende op een dag welke onze gildebroeders nooit zullen vergeten.

J. van Tilborg
Erehoofdman v. h. Sint-Willibrordusgilde
te Alphen N.Br.

ROME-REIS: Zaligverklaring Peerke Donders

Op 23 mei 1982 zal te Rome op plechtige wijze door Paus Johannes Paulus de Brabantse Pater Petrus Donders uit Tilburg zalig verklaard worden.

Om degenen, die deze plechtigheid willen bijwonen, van dienst te zijn hebben de Paters Montfortanen, in samenwerking met Pater Dankelman, Redemptorist en grote ijveraar voor deze zaligverklaring, enige Rome-reizen georganiseerd.

De reis per autobus (20 - 29 mei) begint op donderdag 20 mei bij het station te Tilburg en bereikt langs Augsburg, Innsbrück, de Brennerpas en Verona op 21 mei 's avonds Padua, waar het heiligdom van de H. Antonius van Padua wordt bezocht. Op zaterdag gaat de tocht verder langs Florence naar Rome, waar het gezelschap vier volle dagen verblijft. Behalve het bijwonen van de zaligverklaring in de St. Pieter omvat de reis ook bezoeken aan de drie andere basilieken van Rome, de Vaticaanse tuinen en de katakomben en een excursie naar het prachtige Tivoli. Op donderdag 27 mei verlaat de bus Rome en bereikt zaterdagavond weer Tilburg. De reiskosten zijn, inclusief de maaltijden en de reis- en bagageverzekering, f 1075,-.

Een tweede reis per vliegtuig (22 - 27 mei) vertrekt op zaterdag van Schiphol naar Rome. Gedurende vier dagen volgt ook dit gezelschap te Rome het program, zoals hierboven aangegeven. De prijs van deze reis bedraagt f 1150,-.

In Tilburg gaat ook een **eendagsreis** naar Rome, georganiseerd voor de zangers uit Tilburg. Ook hierbij kan men zich aansluiten.

De zaligverklaring van de eenvoudige Brabantse missionaris Petrus Donders, die altijd klaar stond voor de armsten en zijn gehele leven doorbracht in dienstbaarheid, wettigt de hoop, dat ook enige gildebroeders hierbij aanwezig zullen zijn.

Een zaligverklaring van een Nederlander blijft iets uitzonderlijks en Petrus Donders, hoewel reeds 80 jaren geleden overleden, is geboren te Tilburg. Andere Nederlanders als Mgr. Ferd. Hamer, die tijdens de Boxeropstand in 1900 in China werd vermoord, een Mgr. Alf. Ariëns uit Twente en Prof. Titus Brandsma, overleden in het concentratiekamp Dachau, wachten reeds vele tientallen jaren op de afwerking van het proces van zulk een zaligverklaring.

Indien gildebroeders aan een van de genoemde bedevaarten wensen deel te nemen, kunnen zij formulieren en alle nodige inlichtingen aanvragen bij de onderstaande adressen; deze Rome-reis is echter geen gilde-reis.

Inlichtingen:
Voor Kring Oirschot:
H. v. Erve, Rootven 60, Moergestel,
tel. 04243-1306.
Voor Kring Maasland:
J. Toorians, Willibrordusstraat 4,
Loonopzand, tel. 04166-1516 of
P. v. d. Boomstraat 65, Berlicum,
tel. 04103-1412.